

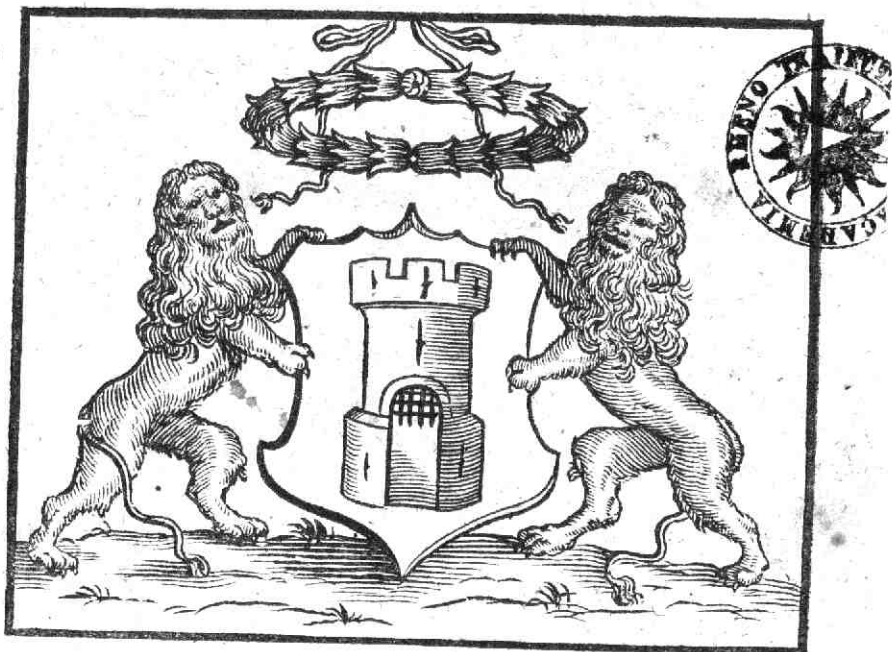
**Octroyen ende ordonnantien beroerende de dijckagien ende
landen vande Zijpe, soo van jare vijfthien-hondert een-en-
tsestigh, ende een-en-tseventigh, den ingelanden van de Zype
verleent by den coninck van Spangien : als van den jare
vijfthien hondert ses en tnegentigh den selven ingelanden by
de heeren Staten van Holandt en West-Vrieslandt
geaccordeert ...**

<https://hdl.handle.net/1874/9385>

^{1564, 1574, 1596} **O**ctroyen ende Ordon- ^{26.}

nantien, beroerende de Dijckagien ende Landen vande ZYPE, soo vanden Iare vijftien-hondert een-en-tseftigh, ende een-en-tseventigh, den Ingelanden van de ZYPE verleent by den Coninck van Spangien: als van den Iare vijftien hondert ses en tnegentigh den selven Ingelanden by de Heeren Staten van Hollandt en West-Vrieſlandt geaccordeert. Daer op die voornoemde Ingelanden van meninge zijn te procederen tot Herdijckinge der voorſz Landen ende defelve (met Godts hulpe) wederomme te brengen tot goede culture, bouwe ende Lantwinningen.

Tot behoeff ende gerijff vande voornoemde Ingelanden
gedaen Drucken.

Gedruckt na de Copey vande Heeren Staten van Hollandt en West-Vrieſlandt, van den Iare 1596.

t' Alckmaer by Pieter de Wees, Boeck-drucker inde Lan-ge-ſtraet, inde Vinder vande Druck-konſt, 1674.

Octroye en Ordon-

nantie des Conincks van Spangien : Dienende tot vorderinge vande Dijckagie vande Landen inde Z Y P E gelegen, verleent en geëmanceert inden Iare vijfthien hondert-een-en-tseftigh.

C O P Y E.

Philippus by der gratie Godts Coninck

van Castilien, van Leon, van Arragon, van Navarre, van Napels, van Sicilien, van Majorque, van Sardaine, vande Eylanden Indien, ende vaste Landen der Zee Oceane, Eertz - Hertoge van Oostenrijcke, Hartoge van Bourgongien, van Lothrijck, van Brabant, van Lymborgh, van Luxenborgh, van Gelre, ende van Milanen, Grave van Habsborgh, van Vlaenderen, van Artois, van Bourgongien, Palsgrave ende van Henegouwe, van Hollandt, van Zeelandt, van Namen, ende van Zutphen, Prince van Zwawe, Marcgrave des Heyligh Rijcks, Heere van Vrieslandt, van Salins, van Mecheleu, vande Stadt, Steden ende Landen van Uytrecht, Overyssel ende Groeningen, Ende dominateur in Asien, ende in Affrique. Allen den genen die dese tegenwoordige sien sullen saluyt :

Alsoo wylen hooghloflijcker gedachten de Keyser Karel de vijffte des naems, onse lieve Heere ende Vader (wiens ziele Godt genadigh zy) inde Maent van Maert xvc. cen-en-vijftig leffleden, geconsenteert, ende geaccordeert heeft gehad, Heeren Ianne van Schorel, Priester ende Canonick vander Collegiael-kercke van sinte Marien, binnen onser Stadt Uytrecht, voor hem, en sijnen consoorten, te mogen bedijcken sekere quantiteyt van landen, gelegen in onse landen ende graeffschappe van Hollandt, ter plaetse genaemt de Zype, en het zy dat korts daer naer meester Nicolaes Nicolai griffier van onser ordene vanden gulden Vliese, ende alsofden Ontfangere vanden beden van Brabant, ende Willem Mois hen verklaert hadden mede consoorten te wesen vanden voorgenoemden Schorel, hebbende gesamenderhandt de voorseyde Zype, begoft te bedijcken, ende zoo veel gedaen by inductie ende andersints dat zy totter selver Dijckagie bewillight ende gebrocht hebben, veele ende diversche van onsen onderlaten van herwaerts over, dewelcke van hen gekocht hebben zekere merckelijcke quantiteyt van landen vande voorseyde Z Y P E. Op belofte nochtans byden voorgenoemden Bedijckers gedaen, dat zy den Dijck by hen begonst, volmaken ende den selven onderhouden souden na behooren. Dewelck by hen niet gedaen noch volkomen en is geweest. Maer hebben van onsen

Verrope van den

voorfeyde Onderfaten opgelicht merckelijke Somme van Penningen, sonder die geheel bekeert te hebben in de wercken van de voorfeyde Dijkkagie. Midts welcken wy geoorfaecht ende benoodight zijn geweest; Soo wel tot prefervatie van onfen ouden Landen daer aen leggende, als oock om eenighfints daer op te mogen verhalen ende recouvreren sekere groote Somme van Penningen, die de voorgenoemde M. Nicolaes Nicolai ons fchuldigh ende ten achter gebleven was, uyt faken van den Bewinde ende administratie by hem gehadt van onfen Penningen, de voorfeyde Dyckkagie op onfen eygen koften te doen ftellen in goede verfekertheyt, hebbende daer toe doen befteden ende employeren merckelijke Somme van Penningen, op hope die de voornoemde dijkkers gaven, dat die Landen van de voorfeyde Z Y P E terftont daer na tot Bouw, ende Landt-winninge gebracht fouden mogen worden, ende dat de voorgenoemde Nicolai, middel foude hebben om fjne voorfeyde fchuldt ende 't achterheydt te bekomen ende voldoende, daer van nochtans tot nu toe niet gekomen oft gefuccedeert en is, dan ter contrarien; Soo door die infolventie van den voornoemde Dijkkers als uyt dien dat zy te veel groote quantiteyt van Landen aen-gelagen hadden, ende sonderlinge dat zy die gefchoten ende contributie van den gemeyne koften niet en hebben konnen vervallen, zijn die voorfeyde Landen bloet, on-gebouwt ende verlaten gebleven. Ende dat arger is, foo heeft men bevonden by informatie daer op genomen, datter geen appetentie en foude weten, dat de felve Dijkkers, noch oock de Ingelanden ende ge-erfde hun aengrijp ende voornemen fullen kunnen volbrengen, overmidts, de tweedracht ende onverftandt tuffchen hen geweest hebbende ende als noch zijnde. Maer dat zy ten leften benoodight fouden worden al 't felfde te verlaten ende abandonneren, niet alleenlyck tot onfe groote ende ontal-lijke fchade ende Intrefte, maer oock van onfe voorfeyde Lande ende Graef-fchappe van Hollandt. 't Welck eenfdeels daer door gefchapen ware in een grooten dangiere ende perijckel te vallen, niet sonder bederffeniffe ende defolatie van onfen goeden ende getrouwen onderfaten deffels Landts. Ende hoe wel dat wy overmidts die redenen ende confideration voorfchreven, ende andere goede ende wettige oorfaken gerecht ende gefondeert fouden zijn te doen aenvaerden, ende in onfen handen te ftellen, niet alleenlyck alle die Landen ende Erven den voorgenoemden Nicolai toe-behoorende, maer oock een groot deel van de Landen van de voorfeyde Dijkkers, ende Ingelanden met den voorgenoemde Nicolai gecontracteert, en de felve Lande by ondeughdelijke Tytele verkregen hebbende, om voorts daer mede te doene na onfe goede beliefte, des nochtans niet tegenftaende, Willende onfe voorfeyde Onderfaten genadelijcken tracteren ende verfen, dat den Nieuwen Dijk van den voorfeyde Z Y P E in goeden ende behoorlijke ftate gefteft ende onderhouden mach worden, om by fuccelfie van rijde, de voorfeyde Landen wederomme tot culture ende Land-winninge te brengen, ende sonderlinge op dat die vander ouder Dyckkagie, die by maniere van provifie de Dyck-vellinge op-gebracht ende gefurneert hebben, in verfekerheden gefteft fouden mogen worden, om des te min oorfaken ende fondaments te hebben, de felve Dijk-vellinge wederom te eyffchen ende repeteren, oft in enigen grooten koften te komen, om haren ouden

ouden Dyck te vermaken die zedert eenige Jaren herwaerts, niet onderhouden en is geweest.

Soo Ist, dat de faken voorschreven overgemerckt, ende hier op gehadt ^{2t} advys, Eerst van onsen lieven ende getrouwen die President ende luyden van onsen Rade, ende Rekeninge in Hollandt. Ende daer na vanden Hoofden Tresorier Generael ende Gecommitteerde van onse domeynen ende finantien. Wy om dese ende andere redenen ons daer toe bewegende; Begeerende te verhoeden de bederffenisse van onsen voorseyden ondersaten, ende te versien totter gemeyne welvaert, ende oock tot vermeerderinge ende augmentatie van onsen domeynen, ende Heerlijckheden, hebben by deliberatie van onse seer lieve ende seer beminde Sultere, die Hertoginne van Parma ende van Plaisance, voor ons Regenten ende Gouvernante in onsen Landen van herwaerts over. Geostroyeert, geconsenteert geacordeert ende toegelaten, octroyeren, consenteren, accorderen ende toegelaten by desen, allen den genen hebbende eenige Landen in de voorseyde Z Y P E *Van der Inge-landen titula.* oft pretenderende eenige hen toe te behooren, dat zy de selve fullen mogen houden ende besitten, tot sulcken Tytel ende op de selve lasten als zy die tegenwoordelijck besittende zijn ende verkregen hebben, oft op hen vervallen ende gedevolueert mogen wesen, sonder dat zy van onsen ^t wegen nu oft in toe-komende tijden in ^t gebruyck ende possessie van de selve Landen eenighsints, belet, bekommert oft gemolesteert fullen mogen worden, uyt faken van den actien ende pretensien ons daer inne competerende, soo wel overmits der preferentie ons totter geheelder Dyckagie voorschreven toe-komende, midts dat de selve met onsen eygen penningen begonst ende in verkertheydt ende perfectie gestelt geweest is, als oock ter causen van den schulden van de voorgenoemde Nicolai, oft andersins in wat manieren dat het ware, van welcken actie ende pretensien wy ons verdragen ende gedeporteert hebben, verdragen ende deporteren by desen. Belovende in Konincklijke ende Princelijcke woorde dese onse tegenwoordige gratie, Octroy ende Accoord te onderhouden ende doen onderhouden, sonder nimmermeer te doen oft gedoogen gedaen te worden ter contrarien. Ende fullen die selve Landen garanderen ende indemnieren, tegens den STATEN van onsen Landen ende Hertogdomms van Brabant, ter cause van de preferentie die wy hen gegunt hebben, op alle ^t recht dat ons soude hebben mogen competeren, in ende tot den Landen den voorgenoemde Nicolai, inde voorz Dykagie toe-komende. En daer-en-boven willende den voorz *Van de distri- butie ende myn- deeling van de Vronen op geijcke lasten als anderen Landen.* Ingelanden ende ge-erffden te beter middel geven, om tot minderen laste te mogen vervallen de gemeyne kosten van noode wesende, tot onderhoudenisse van der Dijcken, ende andere noodelijcke wercken ende gravinge, hebben wy uyt onser meerder gratie geconsenteert, geacordeert ende beloost, consenteren, accorderen ende beloven insgelijcks by desen, dat wy by onse Commissarisen daer toe te ordineren, fullen doen distribueren en bedeylen den genen dient hen goet dunken sal, de Vronen ons inde voorz Dykagie toe-behoorende, wesende de thienste Morgen die by de eerste octroye vry en exempt van allen contributien gereserveert is geweest. Ende dat ten laste van voortaan te contribuieren, ende gelden in de gemeyne kosten van den voorseyde Dyckagie; Om by dien middele geene vrye Landen in de *selve*

Octroje van den

Dat die Hasen-Palder mede contribuabel wesen sal.

Vryheydt van beden ende subventien voor 60 Jaren.

Vryheydt van schienden voor 50 Jaren.

Vryheydt van tollen ten eeuwigen dagen.

Van geen Executien noch uytwinninge te doen op die Landen van 't zype gedurende den tijd van 6 Jaren.

Gebruyck van de Wegen.

selve Dyckagie te latene, ende dat soo geringe als die andere Landen gedistribueert sullen zijn, ende haren Meester sullen hebben, willende oock van nu voor als dan dat den Hasen-Polder daer inne oock contribuabel wesen als boven, van der tydt af dat die Pachten van den geenen die den selven Polder tegenwoordelijck houden ge-expireert sullen zijn, voortsheden wy als noch geaccordeert, ende accorderen den voorschreve Ingelanden ende ge-erffden dat zy voor eenen tijdt ende termyn van t'seftigh Jaren naest-komende, vry, quijt ende onlast gehouden sullen worden van te contribuieren eenige beden ende subventien, die by den S T A T E N van onsen voorseyde Landen ende Graeffschappe van Hollandt, ons alreede geconsenteert zijn, of, hier namaels sullen mogen worden, ofte die wy oft onse nakomelingen Graven ende Gravinnen van Hollandt aldaer souden mogen doen lichten, alles na inhoudt vander acte van accoorde ende consente daer op verworven vanden voorz S T A T E N van Hollandt, in date vanden xxiiij. dagh van Julio. XVC. t'Seftigh leest-leden. Ende boven dien hebben wy bevrijt ende bevryen by desen, alle de Landen van de voorz Z Y P E, van allen Thienden, voor eenen tijdt van Vijftigh Jaren oock naest-komende, willende ende orderende insgelijcks dat de voorz Ingelanden en ge-erfde, ten eeuwigen dagen sullen gemieten van de vryheyte en exemptie van onsen Thollen, gelijk andere die ten platten Lande geseten zijn, in onse voorseyde Lande ende Graeffschappen van Hollandt. Ende dat voor alle 't gene des sy sullen mogen voeren oft doen voeren na de voorseyde Z Y P E, oft van daer uyt voeren oft doen uyt-voeren in anderen onsen Landen van herwaerts overe. Ende op dat de voorz Ingelande ende ge-erfde te vryelijcker ende onbekommerd de voorseyde Landen soude mogen winnen ende bouwen, sonder lesfel oft moeyenisse van eenighen haren Crediteurs, diehen souden willen vervoerdereen eenige Executie op de voorseyde Landen te doene, of die uyt te winnen ende andersindts procederen tegens den genen die de selve ge-anueert en ge-accepteert souden hebben, hebba wy tot meerder satisfactie en vernoegt van eenen yegelijcken uyt onser rechter wetenheydt, eygenen wille, autoriteyt ende volle macht, geordineert verboden ende ge-interdicert, ordineren verbieden ende interdiceren by desen onsen voorseyde brief, dat de Crediteurs oft schulteyfchers vanden voorseyde Ingelanden ende ge-erffden op de voorseyde Landen niet en sullen mogen eenige executie of uyt-winninge doen uyt faken van schulden die gemaectt zijn voor de Concessie van desen. Ende dat gedurende den tijdt ende termyn van Ses Jaren naest-komende, behoudelijck nochtans dat die voorschreven Landen Executabel sullen blijven, voor de betalinge van der Recognitie ofte erkenisse, die wy t'onswaerts behouden ende gereserveert hebben. Ende desgelijcks voor de geschoten die by den Dijk-Graven ende Heemraden aldaer gedaen sullen worden. Ofsroyerende ende consenterende voorts meer den voorgenoemde Ingelanden ende ge-erffden, tegenwoordigh ende toe-komende dat een yegelijck van hen sal mogen vryelijcken Planten op de Wegen by ende aen haren Landen liggende, ende de selve Wegen ende barmen andersindts gebruycken, sonder nochtans die te seer te bekommeren. Ende ten eynde dat wy ende de voorseyde Ingelanden ende Ge-erffden sekerlijcken souden mogen weten 't Regiment, Administratie, Ordene ende Policie die

Jare 1561.

die wy in meyninge zijn te stellen op 't stuck vande voorseyde Dijckagie, ende op dat in alles gehandelt worden met sulcker autoriteyt en onderdanigheydt vanden ondersaten als 't behoort, Sullen wy committeren, stellen ende ordineren eenen van onser Reken-kamer in Hollandt, om die superintendentie ende toeficht te hebben, soo wel op de wercken vande voorseyde Dijckagie, als om oock tegenwoordigh te zijne, in allen koopen conventien ende communicatien, die gemaect ende gehouden sullen worden, tot wel-vaert ende voorderinge vande Landt-winninge ende bouw van den Landen der selver Zype. Ende (indient van noode waer) de controle te houden vanden kosten die aldaer gedaen sullen moeten worden. Oock sullen wy ter nominatie van der voorgenoemde Ingelanden ende Geerfden committeren de Dijck-graven, Heemraden, penningh-meester ende andere Officiers, die men aldaer sal moeten stellen, ende institueren, den welcken wy oock sullen doen geven goede ende breede instructien, om hen daerna te voegen ende reguleren, alles tot baren redelijcken koste. Ende alsoo die vander voorz oude Landen liggende aen de voorz nieuwe Dijckagie vander Zype, in meyninge zijn zeker glueyng te maken, ende haren ouden Dijck meer te hoogen, ende verdijcken, dan dien in vordeden tyden geweest is, ende om 't selfde te doene ende effectueren, soo veel aerden te nemen uytter Dijckagie van der voorz Zype, als hen daer toe van noode wesen soude, daer door de voorz Ingelanden en Geerfde grootelijck beschadicht souden worden, hebben wy den voorgenoemde Geerfden oock beloofd, dat wy in aensieninge ende consideratie van de voorz recognitie, alle behoorlycke Officien ende neerficheden sullen doen doen by dien vander voorseyde oude Landen, om deselve te induceren ende onderwyfen, als noch te willen schorsien, ophouden ende superederen de wercken ende glueyng voorschreven, ter tydt toe datmen sal mogen sien den voortgangh van der saken en affarien der voorz Zype, ofte tot dat (de voorz Ingelanden en Geerfden daer op behoort zijnde) daerinne andersints geordineert sal wesen. En niet te min soo verre wettelyck en by Justitie verklaert worde dat de voorz van de oude Landen hare voorz wercken souden mogen maken, ende dat die alsoo by hen volbracht werden, ende midtsdien de voorgenoemde Jagelanden ende Geerfde vander Zype den selven vande oude Landen moesten toelaten eenige aerde uytter voorseyde Zype te nemen, soo hebben wy in sulcken gevalle van nu voor als dan, den voorgenoemde Geerfden van der Zype beloofd ende beloven by desen, dat wy in plaetse van dien hen sullen quyt schelden dobbel Recognitie, gemerckt dat wy ondersproken ende geconditionneert hebben dat sy de voorseyde recognitie souden betalen, soo wel vanden quaden en onvruchtbarigen Landen, als van den goeden, by ende aen den voorz ouden Dijck gelegen. Belovende daer en boven by desen, dat wy hen tot voorderinge van den bouw ende Landt-winninge van den voorz Landen sullen doen geven alle hulpe, bystandt ende assistentie, soo wy naer redenen ende billickheyt, ende tot meerder profijt ende wel-vaert vander gemeynthe bevinden sullen te behooren, welke onse tegenwoordich OËtroy, 'accoord en permiffie wy den selven, uyt onser sonderlinge gratien gegunt en verleent hebben, op last en conditie dat een yegelyck van den Ingelanden en Geerfden

Van de Superintendentie.

Ter nominatie van den Ingelanden te committeren den Officieren.

Van de glueyng ende verhooginge van de ouden dijck.

Toesegginge van des Koninckx hulpe ende assistentie.

Octrope van den

*Van de recog-
nitie van een
gulden op elc-
ken Morgen.*

*Vande verde-
linge van de
middelbare
ende quade
morgen salen.*

*Cautie te stel-
len voor die
kosten van
Dijckagie ende
andere werke*

den en ander, die eenige vande voorfz Landen fullen willen aenvaerden (na volgende der aendeylinge ende distributie die by onse commissarifen daer toe te deputeren hen daer van gedaen sal worden) gehouden fullen worden te betalen tot profijt ende behoef van ons, ende onse naerkomelingen Graven en Gravinne van Hollandt, voor elke Morgen eene gulden van twintig fluyvers 't stuck 's Jaers eeuwelyck en erfelyck, Ter losse nochtans den peninck achtene, Ende dat in erkennisse ende recognitie vande beneficie, welvaert ende profijt, dat sy daer van ontfangen fullen. Wel verstaende ende op expresse conditie, dat om dieswille alle Landen vande voorfz Dijckagie vander Zype, te beter ende geheelycken beheert, bemant ende beschoot soude mogen worden, ende oock om ten aldernaesten dat mogelyck wordt in alles egaliteyt te houden, ende op dat den eenen Geerffden alsoo wel, en gelyckelyck bedeylt worde als den anderen. Alle die gene die tegenwoordelyck hebben, ofte hier namaels fullen mogen aenvaerden eenige Landen leggende op dees zyde vande middel-wateringen Oostwaerts, oft over dees zyde van den eersten gemeynen wegh, leydende na Eenigenburgh, oft oock in 't parck geteekent metter letter **D**. gehouden fullen wesen als noch te aenvaerden andere Landen in gelycke getale ende quantiteyt, leggende over geene zyde vande voorseyde middel-wateringen Westwaerts. Ende dat altyd's een goede morge vrbonden sal blyven voor een andere middelbaer ofte quade morge lants, gelegen over geene zyde vande voorfz middelwateringe, inde palen ende limiten boven verklaert, na 't quartier vanden Westen, ende indien zy vande voorseyde Recognitie een middelbaer oft quade Morgen lants ontlafsen willen, fullen een goede morgen met dobbel Recognitie moeten verbinden, waer inne zy hen fullen moeten reguleren soo 't by den voorgenoemde van onse Rekeningen in Hollandt, tot conservatie van onsen rechte geordonneert ende geadviseert sal worden. Welcke voorfz Recognitie wy willen ende verstaen eerst inganck ende loop te hebben te Bamisse xv^c. drie-en-tseftigh, te betalen te Bamisse daer naestvolgende in 't Jaer xv^c. vier-en-tseftigh. Op dat zy daer en tussehen te beter middel soude mogen hebben, om te vervallen die penningen van noode wessende, tot restauratie vanden voorseyden nieuwen Dijck, ende om de voorfz Landen tot winninge ende culture te brengen; Ende voorts op conditie dat een yegelyck genoeghsame cautie ende Borgh-tocht sal moeten stelle boven de Landen van der voorfz Z Y P E, van te contribueren ende mede te gelden in de reparatien, ende restauratien vanden voorfz Dycken, om die tot perfectie te brengen, na 't uytwijfen van 't besteck hier voormaels daer van gemaeckt, mitsgaders van de Sluyfen, Spuyen, Water-loopen, Moolens, en anderen gemeynen ende noodelijcke wercken, ende dat tot vier gulden ten prijfe voorschreven eens op elke Morgen, de welck zy schuldigh fullen zijn te betalen by portien oft deelen, gelijk dat byden Dijck-graven, ende Heemraden, ge rdineert sal worden, soo verre nochtans van noode zy, daer toe soo veel te employeren oft besteden. Ende de voorfz vier gulden by eenigen Ingelanden ende Ge-erffden betaelt ende op-gebracht zijnde, en fullen de selve niet bedwongen mogen worden om meer te betalen voor ende al eer alle de Landen oft 't meestendeel van dien gedistribueert en bedeylt fullen zijn, ende dat by den genen die de selve ge-aenvaert fullen hebben, de

voorseyde vier gulden, en oock effectuelijcken betaelt sullen hebben. Verklarende by desen dat wy in den selven onsen yegenwoordigen Oÿtroye, concessie ende accoordt niet en verstaen te begrijpen de Landen, op de welke Heer Godard van Bocholtz Ridder Heere van Grevenbroeck zekeren Erfelijcken chijsns pretendeert te hebben, noch oock andere Landen die hy gekocht, oft by anderen Tytel verkregen mach hebben van den voorseyde Dyckers, haren consoorten oft mede Ge-erffden, uyt krachte van eenigen contracten tusschen hen gemaectt, zedert den tydt dat de voorgenoemden Nicolai van onsen penningen bewindt, ontfanck oft administratie gehadt, oft onschuldigh geweest heeft. Noch insgelijcks die Landen den selven Nicolai gevallen by eenige Cavelingen, oft de gene die hy daer naer verkregen, oft onder zijne macht gehadt, ende naderhandt by mangelinge, oft andersins sonder onsen consente verset, verkocht, ende gealleneert mach hebben. Ende en verstaen oock niet in dit yegenwoordigh Oÿtroy te begrijpen, de Landen die eenige ander Ge-erffde, oft particuliere persoonen, weygerende oft uyt-stellende de selve te houden, ende ontfangen op de lasten ende conditien boven verklaert, souden mogen pretenderen. Op de welke wy desgelijcks de voorseyde actien gereserveert hebben, verklarende daer-en-boven dat wy by den selven onsen yegenwoordigen Oÿtroye, niet en dencken oft verstaen te prejudicieren, oft verminderen onse Recht, aengaende der Repetitie van den penningen die eenige betaelt mogen hebben, oft als noch souden mogen betalen tot ontlastinge en aflossinge van eenigen des voorgenoemden Nicolai schulden, oft vander pretensien die zy tegens hem gehadt mogen hebben, in plaetse van welcken men eenige Landen hen op-gedragen hadden, dan als de voorseyde Repetitie geschieden sal, sullen wy deselve Landen doen volgen den genen die daer toe alderbest gerecht sullen zijn. Ende op dat onse voorseyde Oÿtroy, consent, accoord, ende permissie volkomen effectorteren mach, sonderlinge ten eynde dat de ge-erffde wel bewaert ende verskerkt mogen wesen, van den Landen die hen alsoo vry ende vranc blijven sullen, op de conditien boven verklaert, hebben wy geordineert ende ordineren dat de voorsz Dyckers, Ge-erffde ende andere pretenderende eenige Landen inde voorsz ZYPE te hebben oft begerende eenige partye of deel in onse Vroosen, sullen gehouden wesen binnen vyfthien dagen (naer dat de insituatie van den inhouden van desen hen gedaen sal wesen) te compareren ende verschijnen voor onsen lieven ende getrouwen Raedt, ende gecommitteerde van onsen voorseyde finantien: Marten van den Bergen, ende Willem Schouten auditeur van onsen voorseyde Reken-kamer in Hollandt. Ende denselven over gegeven specificatie van den Landen die zy pretenderen sullen hen toe te behooren, ende oock verklaren oft zy verstaen ende in meyninge zijn de selve Landen t' aenvaerden en behouden op de lasten ende conditien voorschreven. Om daer na by onsen voorschreven Commissarijen op de situatie van haren voorschreven Landen sulcken regard genomen, ende op de verlijckinge van dien geordineert te worden, als hen van onsen t' wegen belast is. In t' welke verlijcken wy willen ende verstaen alle qualiteyt (soo verre als t' mogelijk is) onderhouden ende geabserveert te worden. Ende oock om de voorschreven Borgh-tocht ende cautie van hen te ontfangen, ende den selven geven behoorlijke brieven ende bewijs van den

Verklarings van de Lande die in't Oÿtroy niet en was dem begrepen.

Dat een yegenlijck gehouden is te compareren voor den Commissarijen

Omme specificatie van sijne Landen over te geven.

Omme te verklaren of hy mede wil Dycken of niet. Omme op de verlijckinge van de Landen te Or-

Ottrope van den

Donnen. Landen die hen gelaten sullen zijn, welcker brieven ende bewijs wy hen
Ommes cautie van waerden willen zijn, ende voor sulcke hebben wy die geauthoriseert ende
te stellen, ende authoriseren by desen, willende dat de Landen daer inne gespecificeert zijn-
omme brieven de, sullen volgen den persoonen dien de selve gedistribueert sullen wesen, de
te ontfangen welke midtsgaders hare Erfven ende na-komelingen oft actie van hen
vande Lande. hebbende, daer van sullen mogen gebruycken ende die besitten in proprie-
teyt eeuwiglijck ende erfelijck. Ende oock daer van mogen ordineren ende
Van de Juris- disponeren gelijk van anderen haren goeden ende Erfven; Wel-verstaen-
dië. de, dat wy op de selve Landen, behouden sullen alle Jurisdicte hooge mid-
dele ende lage, midtsgaders onse beden ende de Thienden op alle vruchten
na d'expiratie van den tydt hier boven verklaert. Ende oock op conditie dat
desen onsen tegenwoordigen brief, met de voorsz acte van den **S T A T E N**
van Hollandt, beroerende die exemptie van den beden, ende insgelijcks den
Het Ooroy te Boeck oft Register die by onsen voorgenoemden Commissarisen gemaect
doen Registre- ende gehouden sal wesen, van der distributie der voorschreven Landen, ende
ren in de Ka- van den voorschreven cautien, ende Borgh-tochten, die men daer voren gege-
mer van de ven sal hebben, in onse voorseyde Reken-Kamer in Hollandt, gedragen oft
Rekeninge. gefonden sullen worden, om aldaer tot bewaernisse ende conservatie van
onsen Rechten ende elckx anders, voor den toe-komenden tydt geregistreert
ende bewaert te worden. Ontbieden daeromme, ende bevelen onsen lieven
ende getrouwen die Hooft-President ende Luyden van onsen secreten
ende grooten Raden, Stadthouder, President ende luyden van onsen voor-
seyden Raden ende Rekeninge in Hollandt, ende allen anderen onsen Rechte-
ren, Justicieren, Officieren ende Onderfaten dien dit aengaen sal, haren Stadt-
houderen, en eenen yegelijcken van hen besonder soo't hem toe-behoren sal,
dat zy den voorgenoemden Ingelanden ende Ge-erffden van de voorseyde
Dyckagie vander Zype, mitsgaders hare consoorten, of actie van hen hebbende,
doen laten ende gedoogen van desen onsen yegenwoordigen Ootroye,
consent, accoordt ende permissie voor den tydt, op de conditen, ende in alle
sijne punten ende Artijkelen boven verklaert, rustelijck, vredelijck, ende
volkomelijck genieten ende gebruycken, sonder hen te doen noch te la-
ten geschieden eenigh hinder, letsel oft moeynisse ter contrarien. Ontbie-
den voorts den voorgenoemden van onsen Raden in Hollandt, ende allen an-
deren onsen Iugen ende Rechteren, dat zy versoecken van eenigen Cre-
diteurs der voorseyde Ingelanden ende ge-erffden, niet en decerneren oft ver-
leenen eenige provisie van Justitie, om uyt krachte van die te procede-
ren op de voorseyde Landen van der ZYPE, noch oock daer op eenige execu-
tien te laten geschieden, voor schulden die gemaect zijn voor de concessie
van de yegenwoordige, ende dat geduerende den tydt en termyn van Ses
Jaren naest-komende soo voorseyt is. Niet tegenstaende, eenige ordi-
nantien, restrictien, geboden oft verboden ter contrarien, want ons alsoo
gelieft. Dest' oirconde hebben wy onsen Zegel hier aen doen hangen. Ge-
geven in onser Stadt van Bruffele den xxij. dagh van May. In't Jaer ons
Heeren Duyfent Vijf-hondert een-en-tseftigh. Van onsen Rijcken te weten
van Spangien, Sicilien &c. t' sefte, En van Napels t' achtste. Aldus geschre-
ven opde plijcque: By den Coninck, die Hertoginne van Parma &c. Regente,
den Heeren van Barlaymont, ende van Hachicourt, Hoofden, Heer Joes de

Jare 1561.

Dam-houdere Ridder, Aelbrecht van Loo, ende Marten vanden Berge, Gecommitteerde vande Financien, ende anderen tegenwoordich. Ondertekent, Doverloep, Bezegelt metten grooten Zegele zijnder Majesteit, uyt-hangende in rooden wasse. Op den rugge stondt geschreven: Die hoofden Tresourier Generael ende Gecommitteerde vande Domeynen ende Financien ons Heeren des Conincks, Consenteren alsoo veele als in hen is, Dat d' inhouden in wicte van desen sy gefurneert ende volbracht, alsoo sijne Majesteit dat wil ende ordonneert gedaen te worden by desen. Geschreven ten Bureele vande Financien te Brussel, onder die hantteekenen van den selven Hoofden Tresourier Generael ende Gecommitteerde, Den xvj. dagh Iuuy, xvc. een - en - tselfich. Ende onderteeckent **C. de Berlaumont / P. de Montmorency / P. Boisot / J. Damhoudere / M. van Loo / Et van den Bergen.**

**Gecollationeert tegens de originalen opene
Brieven van Oetroye, ende bevonden accor-
derende, By my**

Doolman.

O&troye van den Jare L X X I.

Octroye ende Ordon-

donnantie by den Coninck van Spangien den Ingelangen vande Zype, tot Hervattinge vande Dijkkagie vander Zype, gegeven in den Jare vijftien hondert een-en-tseventich.

Philippus by der gratie Godts Coninck van Castilien, van Leon, van Arragon, van Navarre, van Napels, van Sicilien, van Majorque, van Sardaine, vande Eylanden Indien, ende vaste Landen der Zee Oceane, Eertz-Hertoge van Oostenrijcke, Hartoghe van Bourgongien, van Lothrijck, van Brabant, van Lymborgh, van Luxenborgh, van Gelre, ende van Milanen, Grave van Habfborgh, van Vlaenderen, van Artois, van Bourgongien, Palsgrave ende van Henegouwe, van Hollandt, van Zeelandt, van Namen, ende van Zutphen, Prince van Zwave, Marsgrave des Heyligh Rijcks, Heere van Vrielandt, van Salins, van Mechelen, vande Stadt, Steden ende Landen van Uytrecht, Overyssel ende Groeningen, Ende dominateur in Asien, ende in Affrijque, &c. Allen den genen die dese tegenwoordige sien sullen saluyt: Wy hebben ontfangen die ootmoedige supplicatie, van onsewel beminde die gemeene Ingelanden ende Geerffde van den lande vander Zype in onsen Landen ende Graeffschappen van Hollandt, inhoudende hoe dat wylen hoochloffelycker gedachten den Keyser Kaerle den vyfden des Naems, onsen lieven Heere ende Vader (wiens ziele Godt genadich zy) geliefst heeft in 't Jaer xvc. een-ende vijftigh, te gunnen ende verleenen meester Ioanne Schorel ende andere consoorten, Octroye ende consent omme te mogen Bedijcken die onbedyckte Landen vander voorfz Zype, als doen mette groote soute Noort-zee gemeen leggende: Welcke Dijkkagie by den selven meester Ian Schorel, meester Nicolaes Nicolai, Willem Moys, ende consoorten, geaenvaert ende begoft zijnde, is soo verre gebracht, dat den Rinck met seer grooten koste gefloten was, dan overmits de kleyne macht vande selve Bedyckers, oock dat wy aen den voornoemden meester Nicolaes Nicolai merckelycke somme ten achteren waren, sijn de laecken vander voorschreven Dijkkagie, soo verre verloopen, dat wy soo om te mogen geraecken aende selvet achterheydt: als oock om te versien tot augmentatie ende beschermenissen van onse landen ende Domeynen, hebben de voorfz Dijkkagie doen hervatten, ende den supplianten daer op nieu Octroye verleent gehadt, in dato van den xyijien. May xvc. Lxj. Inhoudende sonder anderen, dat wy voor erkennisse ende recognitie van dien, genieten souden, van elke Morgen Landts, onder die selve Dijkkagie begrepen .eenen gulden 's Jaers van twintich stuyvers 't stuck, te lossen den penning achiene, en dat tot verskertheyt vanden

Verhaal van der Ingelands Requeste.

Van 's Octroy vanden Jare vijftien hondert een ende vijftich.

Van 's Octroy vanden Jare vijftien hondert een ende vijftich.

Jaer 1571.

van dien een goede Morgen verbonden soude blijven voor een quade. Ende op-brengeing tot hervattinge van de voorz Zee-wercken, op elke Morgen vier der voorschreve guldenen, daer voren zy borgh-tocht moesten stellen van goeden buyten der voorz Z Y P E leggende: Welcken achtervolgende zijn die Supplianten in't werck getreden, soo om die Dycken, Sluyfen ende andere Zee-wercken te restaureren, als oock om verscheyden groote Moolens, Verlaten, Wateringen, Bruggen ende andere gewoonelijcke binnen-wercken te maecten, die voor al noodighlijck waren, om de Landen tot culture ende Vruchten te brengen, hebbende de selve wercken hen gekoft over de Tachtigh duysent gulden ten pryse voorschreve, gelijk 't selve klaerlijcken blyckt by de Rekening daer af gedaen: Behalven alle particuliere wercken die elck in den sijnen heeft moeten doen, om sijne Landen te betimmeren, begraven ende begreppelen, daer toe merckelijcke meerdere somme besleet ende ge-employert is geweest, maer overmits den Zoutigen grondt, hebben zy tot noch toe weynigh Vruchten daer af genooten, sulcks dat hen onmogelijk is geweest die voorschreven Recognitie op te brengen ende betalen. Hebbende midtsdien aen ons daer op verfocht graaie ende sublevatie, door alle welke employ van penningen, grooten arbeydt ende forghvuldigheyt, is de voorz Dyckagie vander Z Y P E soo verre gebracht geweest, dat die gemeene wercken gemaeckt, ende veele van de Landen aldaer tot sulcken apparentie gebracht waren, dat veele Inwoonders van den omliggenden Landen, Steden ende Dorpen, geaffectioneert zijn geweest om van dien te koopen. Daer door metter tydt 't geheele Land ('t welck seer groot ende meest met den zande overloopen is) bemandt ende tot Vruchten gebracht soude hebben geweest, sonder die generale jnundatie ende overloop van watere, gebeurt op Alderheylicen dagh in 't voorleden Jaer Xvc. Lxx. By de welke die voorz Landen vande Z Y P E niet alleenlick mette soute Zee gemeen geworden, ende in hare Dycken, Sluyfen ende andere Zee-wercken groote lijck beschadicht zijn, maer hebben oock d'Opwoonders ende Ingefetenen van dien, daer door verlooren meest alle hare Huyfen, Schueren, Beeten ende Vruchten: Ende is daer-en-boven te beduchten dat overmits 't soute water wederomme op ten voorz Landen gekomen, ende staende zy Supplianten, in veele Jaren geen oft weynigh profijts van den grondt sullen mogen trecken; Alles tot onverwinnelijcke schade ende verdriet der selver Supplianten Daer af 't meestendeel hun wel-varen, substantie, tydt ende arbeyt giconsu-meert hebben, in 't stuck vander voorz Dyckagie en den aenkleven van dien, sulcks datter luttel hoope ende macht soude zijn om de selve Dyckagie wederomme te aenvaerden ende hervatten: Ten ware dat ons geliefde hien daer inne onderstant te doen, ende seeckere poincten te gunnen ende verleen: Te weten, eerst quyt-scheldinge van alle 't gene dat ons tot nu toe gevallen ende verscheenen mach wesen, ytt saecke vande voorz Recognitie van een gulden op ten Morgen. Item, dat voor den toe-komenden tydt in plaetse van de selve Recognitie van de gulden, ons betaelt souden worden de Thienden van alle 't Gewas van Granen, dat op de voorz Landen vallen sal, gelijk men daer ontrent doende is: Beginnende dese Recognitie eerst loop te hebben ter expira:ie van den tydt ende termyn van een-en twintigh Jaren, naer dien de selve Landen wederomme tot vollen Dycke gebracht

Van de generale jnundatie van den Jaer vijftien-hondert tseventig

Verfoekomme te hebben quyt-scheldinge van 't gene verscheenen was ytt saeken van de Recognitie.

Veranderinge van de Recognitie voor d'ijdt van 21. Jaren in de Thienden.

Octroye van den

*Verfellinge
van d'oude
Landen op de
Zypfen Dyck.*

fullen wesen, blijvende voorts 't voorsz Octroy van den Jare Lxj. in andere punten in zijn geheel. Item, dat die oude Ingelanden van Geestmerambacht, Schagen, Nicudorp ende anderen gebracht souden worden tot een generale verfellinge op den Zypfchen-Dyck, tot beschermenisse van beyde de Landen, soo men bevinden sal, dat den selven Dyck aldaer wel te houden is, met minder kosten ende pericule, dan haren ouden Dyck, ende tot hier toe bevrijdt is geweest door den voorschreven Zypfchen Dyck, bysonder so by experientie bevonden is, dat de selven nieuwen Dyck vele fware stormen wederstaen heeft, ende dat dese laeste inundatie soo generael is geweest, dat geen oft seer weynigh Landen ende Dijken hebben kunnen wederstaen. Item, alsoo de Heerlijckhey van 't Ooge ons aen-gestorven ende vervallen is, byder afflijghyheit wijlen Henrickx Heere van Brederoede, by gebreecke van Mans hier achter te laten, dat wy t'onfwaerts souden willen nemen 't repareren ende onderhouden van de Zuyd ende Noord-Schinkelken, wese fende twee Dycken daer mede 't Landt vander 't O O G E en der Z Y P E aen malkaender gehecht zijn, volgende seeckere actie van condempnatie tusschen de Bedijckers vander Z Y P E, ende wylen Heeren Reynoult van Brederoede

*Van 't onder-
houden van
beyde Schin-
kelken.*

*Dat alle que-
stien sommier-
lijcken geter-
mineert sou-
den werden.*

*Van d'oude on-
betaelde con-
tribusien op te
brengen.*

*Om den Dyck
dwers over te
gaen aen een
Duyncken by
Petten.*

*Ommē by Lee-
ninge te hebbe
vijfthien duy-
sent guldens.*

Vadere des voornoemden Henricks, in 't Jaer Xvc. twee-en-vijftigh daer op gemaect. Item, dat alle questien wese fende tusschen den voorschreven Ingelanden, op ende aen-gaende den eygendom van den grondt van diverse partyen van Landen in de voorschreve Z Y P E gelegen, by Committarisen daer toe geordonneert binnen seeckeren kortentijt, sommierlyck ende sonder processe ge-uyt ende ge-termineert souden worden. Item dat een yegelijck van den Ingelanden gehouden souden wesen, sijne voorgaende noch on-betaelde contribusien op te brengen: Op pene van hare landen te verbeuren ende verliefen. En alsoo by de Kercke van P E T T E N een Duynckgen gelegen is, ende dat zy Supplianten mogelijcken te raden bevinden sullen, haren Dyck daer aen dwers over te gaen, in de lenghde tusschen de drie ende vier hondert Roeden, soo de Strande daer seer hoogh is, ende dat zy daer door vele van de quaetste Zandt-dyck, daer nu den inbreuck gefchiet is, bevyden souden, dat wy in sulcken gevalle het selven souden willen consenteren ende toe-laten, soo daer by niemant beschadicht: maer 't geheel Dorp van P E T T E N, gevoordert ende beter verseeckert souden wesen. Daer-en-boven dat om d'Ingelanden beter moedt te geven totter Herdyckinge van de voorschreven geinundeerde Landen van de Zype, ende in aensieninge van den grooten onkosten, by hen tot noch toe gedaen, bedragende als voren over de tachtigh duyftent gulden, ende tot beschermenisse vande Molens, Verlaten, Sluyfen, Dycken, ende andere Zee-wercken, door de gratie Godts, aldaer noch bewaert ende in wesen zijnde, waerdigh by estimatie over die dertigh Duyftent gulden. Oock aenschouw nemende opden grooten onkosten die zy totte voorschreve herdyckinge sullen moeten doen, by estimatie ten minsten bedragende over de twee-en-dertigh oft drie-en-dertigh duyftent gulden: Behalven noch een yegelijcke particuliere binnen wercken; Ons soude gelieve den supplianten by leeninge te accordere die somme van Vijfthien duyftent gulden, te betalen binnen Ses Jaren by gelijcke portien, sonder enigh fraut oft intrest: mits by de selve supplianten tot onse versekertheyt daer voren stellende, genoeghame cautie ende Borghtocht

Jaer 1571.

tocht vande Ingelanden vander voorfz Zijpe, ende buyten die selve gefeten, ende dat wy hen fupplianten op alles fouden willen verleenen, ende doen expedieren onse behoorlycke opene brieven in fulcke faken dienende, ons om de felve feer ootmoedelycke biddende, fonderlinge geconfidereert dat by der Dijkkagie der voorfz landen vander Zypen, het oude landt ende d' andere landen daer omtrent gelegen, vande welcken wy jaerlycks genieten ende profijteren, over de tseftigh duysent Guldenen, vande zee ende gelycke inundation befchermt zijn geweest, ende voorten befchermt fullen werden, indien wy den voorfz fupplianten moedt ende oorfaecke geven, de Dijkkagie des voorfz landts vander Zypen te volkomen, die andersfints by verlatinge deffelfs landts qualycken hare Dijken fullen mogen behouden.

DOEN TE WETEN, dat wy die faecken voorfz over gemerckt Ende hier op gehadt 't advys, eerft vanden President ende luyden van onfer Raedt ende Reeckeningen in Hollandt, ende daerna van onse lieve ende getrouwe de Hooffden Trefourier Generael, ende gecommiteerde van onse Domeynen ende Finantien, begerende den voornoemden Ingelanden van der Zype fupplianten, tot hervattinge reftauratie ende volmaeckinge van hare voorfz Dijkkagie eenighfints by te ftaen, fuccureren verlichten ende animeren, Hebben den felven by deliberatie van onsen feer lieven ende feer beminden, Neve, Ridder van onfer orden, Stadt-houder Gouverneur, Capiteyn Generael in onse landen van herwaerts over, die Hertogge van Alve, Marquis van Coria, &c. Ende uyt onfer rechter wetenfchap, autoriteyt ende fonderlinge gratien, gegunt geoftroyeert, ende geacordeert, gunnen, Oftroyeren ende accorderen by defen, de punten ende articulen hier naer volgende, Eerftelyck dat de voornoemde fupplianten fullen genieten volkomen quytfcheldinge van alle 't gene, dat fy ter faecken vande voorfz recognitie ofte erkenniffe, voor de voorleden jaren ons fchuldich ende ten achteren zijn, ende als noch fullen mogen wesen, tot kerfmiffe lefleden in dit tegenwoordige jaer xvc. een-en-tseventich, gelyck wy hen de felve 't achterheydt quyt gefcholden hebben, ende fchelden quyt by defen, ende daer en boven hebben wy de voorfz recognitie, by advyse ende deliberatie als vooren gemodereert, ende modereren, voor eenen tydt ende termyn van een en-twintich jaren, achter een volgende, ingaende ten voorfz kerfmiffe lefleden in voegen ende manieren hier naer befchreven.

Te weten dat die voorfz fupplianten, gewillige Dijkkers, voor elcke Morgen onder die voorfz Dijkkagie vande Zype begrepen, 't zy goede oft quade, in plaetfe van de voorfz recognitie van twintich ftuyvers, alleenlycke betalen fullen t' onsen profijte twee ftuyvers ende een halven 's Jaers, de drie eerfte jaren langh geduerende: Ingaende ten voorfz kerfmiffe lefleden. Item, voor de naefte drie naervolgende jaren, vyf ftuyvers, 's jaers, Item voor andere drie naer volgende jaren, feven ftuyvers ende een halve 's jaers, Item voor andere drie naer volgende jaren, thien ftuyvers 's jaers. Item voor andere drie naervolgende jaren, twaelf ftuyvers ende een halve 's Jaers, Item voor andere drie naervolgende jaren, vyftien ftuyvers 's jaers, Item voor de drie naervolgende jaren, wefende de lefte vande een-en-twintich feventien ende een halven ftuyvers 's jaers. Ende ter experatie van dien fullen die voorfz fupplianten, wederomme treden inde voorfchreven volle

Werden geacordeert de navolgende punten.

Quytfcheldingen van 's verloop uyt faecke vande recognitie.

Moderatie van de recognitie voor den tydt van 21. jaren.

recog-

Octrope van den

recognitie van twintigh stuyvers's Jaers, eeuwighlyck ende erfelijck, of totten lossinge van dien, dewelcke zy en elck van hen hare Erfven ende na komelingen oft actien van hen hebbende, sullen mogen doen 't allen tyden, als hen 't selve goet duncken ende gelieven sal, naer advenant den penninck achtien. Ende sal de voorschreve recognitie, Jaerlijcks betaelt moeten worden in handen van onsen Rentmeester van de Vroon-Landen, ende vander Z Y P E, tegenwoordigh ende toe-komende, die gehouden sal wesen, daer af reeckeninge bewys ende reliqua te doen, 't onsen proffijten met den anderen penningen van sijnen ontfaeck. Ende want wy als voren gesuccedeert zijn inde Heerlickheyt van 't O O G E, door dien dat die voornoemde Wylen Hendrick Heere van Bredenroede assijvigh geworden is, sonder wettigh mans hier by hem geprocereert, achter te late: so zijn wy te vreden en hebben den voornoemden Supplianten, gewillige Dyckers toe gefeydt, ende beloofft toe-seggen ende belooven by desen, voor ons onse Erven ende na-komelingen willige condemnatie, gedaen in onsen voorschreve Raden van Hollandt den vyfden dach van November Anno Xvc. twee en-vijftigh, tuschen wijle Heeren Reynoult Heere van Brederoede des voorz Henricks Vadere, ter eener: ende die Bedyckers van de voorz Zype ter andere zyde, die twee Schinckels Dammen of de Kaden in de actie vander selver condemnatie gementioneert, sullen doen repareren ende onderhouden tot onsen eygen koften: Welcken achter-volgende hebben wy geordineert ende ordineren by desen, onsen voornoemden Rentmeester vander Vroon-Landen ende vander Z Y P E, tegenwoordigh ende toe-komende van onsen 't wegen uyt te reycken ende te betalen die penningen tot reparatie ende onderhoudenisse vande voorschreve schinckelen behoevende, sulks als by Dyck-graef en Heemraden vande voorz Landen vande Z Y P E 't selve geordineert sal worden. Willende en ordonnerende voorts meer, dat elcke van den Ingelanden der voorz Dyckagie, vander Z Y P E, gewillige Dyckers gehouden sal wesen, sijn paert en portie inde voorz voorgaende onbetaelde, contributien met 't gene datter inde Sommer Xvc. tseventigh meer verdyckt is, ende ter saecke van dien, omgellagen sal worden promptelijck op te brengen en betalen. Ofte oock soo verre zy den in gebreecke waren dat zy daer voren ge executeert sullen werden realijck ende by feyre, op haren persoonen ende goeden, tot wat plaets men die bevinden sal, niet tegentaende oppositie oft appellatie, gemerckt dat die betalinge van dien verschenen is van de eerste dagen van Augusto ende November in 't selve Jaer tseventigh. Ende also by de eerste ende tweede raminge der voorz Dyck-graef, en Heemraden ende andere oude Dyckers geadviseert ende geraemt is, dat om den Zypfchen-Dyck te restaureren, men behoeven soude over de dertigh Duyfent guldenen eens, wesende oock onseecker oft 't selve noch meer koften sal. En op dat men die voorz penningen gevoeghlijck soude mogen vinden, ende op-brenghen soo onse affayren niet en vermogen, den voornoemde Supplianten daer inne eenige assistentie ofte behulp van gereede penningen te doen. Ordonneeren wy daeromme dat alle de Ingelanden vander Z Y P E die haren Landen begeren aldaer te behouden ende metten anderen te Dycken, schuldigh ende verbonden sullen zijn (boven die voorz voorgaende onbetaelde contributien ende Moo-

Het repareren ende onderhouden van de twee Schinckels sal staen tot lasse vande Graeffelijckheydt.

Dot een yegelijck gebonden sal zijn op te brengen sijn portie in de voorgaende onbetaelde contributie.

Ende boven dien noch vyff guldenen eens op elke goede Morgen op twee termynen.

Jare 1571.

len-gelden, ende't gene dat men in den voorfz Somer tſeventigh meer bedyckt heeft) noch op te brengen, ende te betalen op elcke Morgen Landts van de voorfz Dyckagie vander ZYPE, onder die groote Letteren. **A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L.** ende **M.** begrepen, die wy verſtaen goede Landen te wesen, als gecontribueert hebbende in alle voorgaende contributien ende Molen-gelden, omme den Dyck te reſtaureren ende onderhouden met dat daer aen kleeft vyf guldenen eens; Te betalen in handen vanden voorfchreve Penningh-meeſter, tot ſijnen huyle, achtervolgende de voorgaende acte daer op gemaect, te weten de twee gulden daer af twintigh dagen naer de publicatie van deſen, om daer mede terſtont in 't werck te treden; En de reſterende drie guldenen te half Oogſt naeſt-komende, voor welcken drie guldenen zy gehouden ſullen zyn genoeghſame cautie en borghtocht te ſtellen, buyten die Landen vander Zype, ſubject onſen voorfz Rade van Hollandt, binnen vyf-en-twintigh dagen na de voorfchreve Publicatie, ende dat in handen van onſen Raedt ende Reecken-meeſter van Hollandt Willem Schouten, ende Frederick vander Se vender, Rentmeeſter van onſe voorfz Vroon-Landen ende vander ZYPE, oft van den genen die zy in hun plaetſe geſtelt ſullen hebben: Ten ware dat die voorfz Ingelanden die voorfz drie guldenen ge-reedt wilden op-brengen. Ende want men die twee Parcken ende een half, gelegen in de groote **M.** voor ſoo goedt niet en houdt, noch ſoo veele ge-contribueert en hebben als die Landen begrepen onder die Letteren vooren verklaert: Soo willen ende ordonneeren wy, dat die ſelve twee Parcken ende een half tot reſtauratie vanden voorfz Dyck, gehouden ſullen zyn te betalen, op elcke Morgen twee gulden thien ſtuyvers eens, oft ſoo veel meer oft min als by Commiſſarifen Dyck-graeff, Heemraden ende den gemeene Ingelanden vander ZYPE, ophare eerſte vergaderinge oft dachvaert geordineert ſal worden: En dat ten termyne ende mits ſtellende borghtocht als boven, ſonder nochtans dat den voorfchreve twee parcken ende een half eenige quade Landen oft Egalementen ſullen mogen Aen-gecavekt oft toe-gevoecht werden. Ende ingevalle yemandt van den Ingelanden in gebreecke waren die voorfchreven penningen ende Borgh-tocht reſpectivelyck te furneren ten dage voorfz ende elcken van dien: ſoo willen ende verklaren wy dat men alſdan alle hare Landen inder voorfchreven ZYPE gelegen, ſal houden voor geabbandonneert ende verlaten, ſonder dat zy daer aen, van dan voorts eenigh recht ofte actie meer ſullen mogen pretenderen: Ende't geene datter boven die voorfz contributie ſouden mogen gebreecken, om den voorfchreven Dyck tot ſijnen volle effecte te brengen, ſal by onſe Commiſſarifen, Dyck-graeff ende Heemraden omgeſlagen werden, ſoo wel over die quade als goede Morgen-talen, gelijk ſy 't ſelve bevinden ſullen te behouren. Daer toe wy die voornoemde Commiſſarifen, Dyck-graeff ende Heemraden, geauthoriſeert hebben, ende authoriſeren by deſen. Ende den voorfz Dyck volbracht ende die koſten daer aen gedaen, ge-innet ende betaelt zijnde, in dier voegen ende manieren boven verhaelt, willen ende verſtaen wy dat van dan voorts, alle ommeslagen die de voorfchreven Commiſſarifen, Dyck-graeff, Heemraden ende de gemeene Ingelanden doen ſullen, midtſgaders de Molen-gelden ge-innet ende geexecuteert ſullen worden naer Dyck-recht. Ende indien enige van de voornoemde

Cautie te ſtellen voor de drie gulden.

dat die twee parcken ende een half in de groote M. op halve contributien geſtelt ſullen worden. of minder of meer der toe diſcretie van de Commiſſarifen, Dyck-graeff ende Heemraden.

Van den genen die in gebreke zyn hare penningen ende borgh-tocht te furneren.

Van de ommeslagen boven de voorfz contributie.

164

Octroye van Den

Van de verlaten Landen.

de Ingelanden haren Landen verlieten oft abandonneerden, soo hebben wy geordineert ende gestatueert, ordineren ende statueren by desen. Dat indien gevalle alfulcke verlaten Landen, aenvaerd't sullen worden tot behoef van de gemeene Landen, ende gewillige Dyckers, om die aen andere perfoonnen ayt te deelen. Ende ingevalle yemandt om sijne kleyne macht oft andersins een deel van sijne goede Landen onder den voorschreve grooten letteren begrepen, begeerde te verlaten ende een deel te behouden, sal hem t selve geoorloft ende toe-gelaten sijn: Wel-verstaende dat hy die beste van dien niet en sal mogen nemen nochte kiezen, maer voor alfulcken getal van Morgen-talen als hy begeeren sal daer af te behouden, sal hy schuldigh wesen t Loot ende die Cavellinge te werpen, tegens sijn andere goeden verlatene Landen, de welcke tot dien eynde by gelijcke portien van Morgen-talen, by onse Commissarifen oft by Dyck-graeff ende Heemraden der voorschreve Dyckagie vander Zype, op t alder-gelijckste dat doenlick wort, gescheyden ende gedeelt sullen worden. Ende de Cavellinge sulcks gedaen zijnde, sal hy de Landen hem ten deele gevalle, mogen aenvaerden ende behouden; Ende sullen alle die voorzf verlaten Landen by den voorzf goedwillige Dyckers tot haren profijste aenvaerd't ende ayt-gedeelt mogen worden als vooren.

Van den genen die gekocht hebben alleen goede Morgen-talen, ende den verkoopers de quade hebben lott behouden.

Ende alsoo wy verstaen dat dyveriche Ingelanden contrarien den in-houden van onse voorschreven brieven van Octroye van den Jare een-en-tseftigh, vermeldende dat een yegelyck hebbende een goede Morgen Landts, daer tegens een slechte oft quade Morgen soude moeten hebben, ende Dycken, eenige van hare goede Morgens, om meer geldts te bedingen, verkocht, ende de quade oft slechte behouden hebben, hebbende sommige van hen den koopers beloof't, van de voorschreven subjectie ende conditie hen te ontlasten, bevryden ende indempneren, ende die andere den koopers die selve conditie verswegen. Ende dat veole van hen luyden overmidts de voorschreven inudatie, daer toe niet en willen verstaen, maer gantschelijcken gesins ende gedelibreert sijn, de voorzf quade oft slechte Morgen te verlaten en renuncieren. SOO IST, dat wy omme daer inne te versien, geordonneert hebben ende ordonneeren by desen, dat alle die geene die van de voorzf goede Morgen, oft immers voor goede geacht zynde, gekocht ende verkregen hebben, ende begerende deselve te behouden, schuldigh ende verbonden sullen wesen, daer toe te aenvaerden ende Bedycken, soo vele quade Morgen als zy inder voorzf ZYPE van de goeden hebben, welcke quade Morgen, overmidts dat zy yegenwoordelyck aldaergeen en hebben, hen Aen-geaveelt sullen worden: Wel-verstaende dat indien die voorschreven koopers, door t aenvaerden vande voorschreven quade Morgen, souden pretenderen beswaert te sijn, zy in sulcken gevalle hun verhael ende indempnereyt, daer af, aen de verkoopers sullen mogen versoecken ende vervolgen, daer ende alsoo sy te rade bevinden sullen. Ende want alle de Landen vander

Van de Cavellinge der Egelementen.

ZYPE yegenwoordelyck in eenen staet, qualiteyt ende onder t zoute water gelegen sijn, is daeromme onsen wille ende meyninge dat men die voorschreve Cavellinge doen sal, sonder eenigh aenschou te nemen, op de gestelkenisse daer inne de voorschreven Landen vande laetste inudatie voorschreven hebben geweest: Maer dat die quade Landen ofte Egelementen by den voornoemden Willem vander Schouten, ende Frederick vander

Zevender

Zevender als Commissarifen, ons by den voorschreven Supplianten genomineert, voor half Oogst naest-komende, ofte ter eerster gelegenthey, Hercavelt sullen worden, sulcks dat een yegelyck hebbende eenige Landen in de voornoemde groote Letteren, daer tegensoo veele quade Landen sal moeten aenvaerden, ende daer voren in de Ommeflagen contribuieren, soo boven geseyt is: Behoudelyck nochtans dat die geene die tegenwoordelyck eenige Landen hebben inde selve-groote Letteren niet begrepen, tzy by Tytulen van Cavellinge, koope oft andersints, daer aen sy eenige kosten gedaen souden mogen hebben, ende willende die behouden in minderinge van geene dat hem in de Egalementen souden moeten toe-komen, naer advenant van de goede Morgen-talen, dat zy t selve sullen mogen doen. Ende sal hun sulcks by de voorschreven Commissarifen toe-gelaten worden, sonder yemandts weder seggen. Ende sullen gehouden wesen, vande selve Egalementen de Jaerlijcke contributien ende on-gelden te geven, gelyck die gemeene Ingelanden bevinden sullen te behooren. Voorts sulca wy tot beter directie ende vorderinge vande voorschreve Dyckagie vander Z Y P E, goede ordene doen stellen, dat alle particuliere questien ende geschillen, wescnde tusschen den voorschreven Ingelanden van de Zype, op ende aengaende den eygendom van den gront van dyveriche partyen van Landen aldaer gelegen, ten alder-eerften dat sulcks doenlyck sal zijn, by Commissarifen van onsen wegen daer toe overlanch gecommiteert, sommierlyck ende sonder Figure van Processie ge-uyt ende geslicht sullen werden. Ordinerende den selven Commissarifen daer toe te verstaen ende vaceren, ende sullen niet-te-min die voorz Ingelanden. Niet tegenstaende de voorz questien ende geschillen, gehouden zijn, middelertydt de voorz contributien ende Moolen-gelden te betalen ende namptisen inder manieren vooren verklaert: niet tegenstaende oppositie oft appellatie ter contrarie, ende sonder prejuditie der selver. Ende soo verre de voornoemde Supplianten gewillige Dyckers, geraden vonden haren Dyck dwars over te gaen, aen een Duynckgen, gelegen achter de Kercke van Petten, in lengde tusschen de drie ende vier hondert Roeden; hebben wy in dien gevalle hen t selve toe-gelaten ende geacordeert, toe-laten ende accorderen by desen, tot versterckinge van haren Zandt-dyck en ouden Zoedyck van Petten ende Schoorel. Ende alsoo wy over langh den voorz Ingelanden gegunt ende geacordeert hebben, seeckere parck in de groote ende kleyne, houdende t selve parck seven-en-veertigh Morgen en tseftig Roeden, om by hem daer op een Kercke oft Cappelle te bouwen, en erigieren ende oock tot behulp en onderhout van een Pastoor aldaer: midsgaders om daer op een Gemeen-Lands-Huys te maken, om daer inne Recht te doen en hun Vergaderinge te houden, al twelck niet gedaen en is geweest. Soo ordineren ende bevelen wy, den voorz Ingelanden vande Z Y P E, dat so haest als den Rinck van de voorz Dyckagie gesloten, en die van de wateren ontlast sal zijn, sy ter voorz plaetse tot gemeene kosten, die voorz Kercke ende Gemeene-Lands-Huys sullen moeten doen maken, en eenen Pastoor onderhouden, ten dienste Godts, en sijn officie te doen en exerceren soo t behoort. Voorts is onse wille ende meyninge, dat die saecken ende affayren der voorz Dyckagie vander Z Y P E, by onsen Commissarifen uyt-gericht ende gedi-rigeert werden. Ende sullen sy daer af die superintendencie ende principalen

Van den gesse die alleen hebben Egalementen ende daer aen kessien gedaen.

Dat alle questien sommierlijcken geslicht sullen worden.

Van den Dyck dwars over te gaen aen een Duyncken by Petten,

Van een Kerck ende Gemeen-Lands-Huys te maecten.

Die superintendencie van de Dyckagie by des Conink Commissarifer

Detroye van den

last hebben, tot koste vande voorsz gemeene Ingelanden, gelyck men 't selve tot nu toe gedaen heeft, ende fullen die selve Ingelanden totten voorsz Commissarijfen nemen ende voegen, den voornoemden Frederick vander Zevender Rentmeester vande Vroon-landen ende vander Z Y P E, Willende insgelycks dat alle de Ondonnantien, puncten, ende articulen voorsz, en elck bysondere achtervolcht, onderhouden ende geeffectueert worden, vast ende gefastich blyven, niet tegenstaende eenige oppositie oft appellatie gedaen ofte te doen ter contrarien. Ende tot dien eynde ontbieden en bevelen wy den eersten van onsen Deurwaerderen, Bode ofte andere macht hebben det' exploiteren in onsen voorsz landen van Hollandt: hier op versoecht. Dat hy by openbare Edicte ende publicatie, inde naeste plaetsen van der voorsz Zype, als tot Alckmaer, Petten, sinte Maerten, ende Schagen, op eenen Sondagh oft Heyligendagh, den volcke meest vergadert zynde, dachvaerde alle d' Ingelanden, ofte geerfde vande voorsz Zype, te komen ende compareren in persone, oft by behoorlycke en speciale gemachtichde, tot seckere gelegenen dage, by hem daer toe te praefigeren, binnen onser voornoemde Stadt van Alckmaer voor den voornoemden Reckenmeester Schouten ende Frederick van Sevender, ofte in hare absentie, voor den geenen die zy in hun plaetse gestelt ende gefubstiteert fullen hebben, Om voor de selve Commissarijfen ofte hare gefubstiteerde te verklaren, oft sy ende een yegelyck van hen in sijn reguarde, de voorsz Herdijckinge metten gewilligen Dijckers, willen vorderen ende aenvaerden, op conditien, inder voegen ende manieren voorschreven, Oft dat zy hun landen daer onder begrepen, willen verlaten en renuncieren: Welcke verklaringe sy naecktelick, simpelck ende sonder oppositie van eenige conditien fullen moeten doen, gemerckt datmen om 't verloop van den tydt, niet langer vertrecken en mach in 't werck te treden, ten eynde dat de voorsz willige Dijckers, de selve verklaringe gehoort, mogen wesen hoe dat sy hen in desen fullen hebben te reguleren, ende daer naer provisie van gelde te maecken. Ontbieden insgelycks den voorsz Deurwaerder ofte Executeur dat hy ten voorsz dage, oock dachvaerde by Edicte allen den gene die eenige paticuliere actie oft pretensien hebben, 't zy van pachten, renten oft andere verbintenissen oft realifatie op de voorsz landen vander Zype: Om ingevalle de eygenaers deselve Lande loude wille verlaten en abandonneeren, sy verklaren oock naecktelick, simpelck en sonder oppositie van eenige conditie, oft sy daer voren begeerden te contribuieren en sulcke Landen te aenvaerden ende voor hun eygen te houden, in welcken gevalle sy daer toe geadmitteert ende ontfangen fullen worden: Op last ende conditie dat zy daer af die voorgaende onbetaelde contributien, ende t'achterheden fullen moeten betalen met Inthimatie, dat den selven dagh overfreecken zijnde, sonder die voorsz verklaringe respectivelyck gedaen te hebben die voorsz Lande, by de willige Dyckers, tot haren gemeen profijte, als boven aenvaert fullen werden, ende dat sulcke gebreeckelycke perfoonen, 't zy eygenaer vande Landen, oft daer op actie pretenderende, ten eeuwigen dage van de selve Landen ende actie gepriveert, ende versteecken fullen zijn ende blyven, gelyck wy hen in den gevalle voorsz daer af priveren ende verstecken by desen. Ende d'exploytt dat inder voorsz manieren gedaen sal worden, hebben wy geauthoriseert ende autoriseren, willende dat 't selve van sulcker

*Van de voorsz
puncten t'on-
derbonden
niet tegen-
staende oppo-
sitie oft appel-
latie.*

*Was den ye-
gelyck belast
omme naer de
Publicatie van
desen te com-
pareren voor
den Commissa-
rijfen.*

*Onsme te ver-
klaren of hy
Dycken wil.*

Jare 1571.

ker macht zy, als oft aen den Persoon van elcker vande voorz Ingelanden ofte die voorz actien pretenderende in 't bysondere gedaen ware. Ende dit alles by maniere van ampliatie van onse voorz voorgaende brieven van Oetroye van den Jare XvC. een-en-tseftich, blyvende de selve in alle hare poincten (behalven die gene die by dese tegenwoordige verandert, gemoderceert ofte geannulleert zijn) in hare volle macht ende vigeur. Eyndelijcken sullen die voorz supplianten gehouden wesen, desen onsen tegenwoordigen brief binnen drie maenden naestkomende, te schicken oft senden in onse Rekenkamer in Hollandt. om aldaer tot conservatie van onsen rechte, geregistreert te worden naer behooren. Ontbieden daer omme ende bevelen onsen lieven ende getrouwen die Hooft Presidenten ende luyden van onsen Secreten ende grooten Rade, den voornoemden van onse Finantien President ende luyden van onsen Rade ende Rekeninghe in Hollandt, en allen anderen onse Rechteren, Iusticieren, Officieren en Onderfaten, dien dit aengaen sal, haren stede-houdere en een yegelyck van hen bysonder soo hem toe behooren sal, dat sy den voornoemden Ingelanden vander Zype gewillige Dijkers doen laten ende gedogen van dese onse tegenwoordige gratie, quyt-scheldinge, Oetroy, consent ende ordonnantien, op de conditie inder voegen en manieren boven verklaert, rustelyck, vredelyck en volkomelyck, genieten en gebruycken sonder hem daer tegens te doen, of laten geschien eenich hinder, letsel of moeynisse, niet tegenstaende eenige ordonnantie restrinctie geboden oft verboden ter contrarie, doende oock dese tegenwoordige ten versoecke der voorz supplianten terstont kundigen, uyt te roepen ende publiceren by den gene die 't behooren sal inde voorz stadt van Alckmaer, tot Petten, St. Maerten, en Schagen, op dat daer van niemant ignorantie en soude mogen pretenderen, want ons also gelieft, des t' ooirkonde hebben wy onsen Zegel hier aen doen hangen. Gegeven in onser stadt van Brussle den xxijen. dagh van Maert in 't Jaer ons Heeren duysent vyf hondert een ende tseventich voor Paessehen, van onsen rycke, te weten van Spangien, Sicilien, &c. 't xvij. ende van Napels 't xix. ende onder stont geschreven, by den Coninck, de Hertoge van Alve, &c. Gouverneur Generael, de Heere van Barlaymont Hooft, Heeren Gaspar Schets Heere van Grovendonck Tresourier Generael, Iooft de Damhoudere Ridder, Aelbrecht van Loo ende Jaques Remgout Gecommitteerde vande Finantien ende andere Gecommitteerde. Ende was ondertekent. Doverloepe, &c. Ende op d' ander zyde stonde geschreven aldus. 't Inhouden van desen is by my Iasper Adriaensz Deurwaerder ordinaris des Hoff van Hollandt, naer voorgaende klock geslach ende uitroepinge op ten iij. dagh van May Anno XvC. Lxxij. gepubliceert binnen den Dorpe van Schagen, sinte Maerten ende Petten, ende opten v. en. dagh van May binnen der Stede Alckmaer, ende hebben een yegelyck van wegen der Con. Maj. bevolen hente te reguleren na den inhouden van dien, op te penen daer inne begrepen. Actum onder mijn gewoonlycke hant, ten dage ende Jare als boven, ende was ondertekent J. Adriaensz.

*Desen te doen
registreren in
de Camer
vande Reke-
ninge.*

Beroerende de her-

dijkinge vande Zype, den Ingelanden vande Zype geacordeert by den Heeren Staten van Hollandt ende West-Vriesslant in September vyfthien hondert ses-en-negentigh.

DE Ridderfchap, Edelen ende Steden van Hollant en West-Vriesslant, Representerende de Staten vanden felven lande: Doen te weten, ALSOO Meester Willem Schouten, Ionckvrouwe Elisabeth van Egmont, weduwe wylen Fredrick van Zevender, Meester Adriaen Anthonisz Outburge-meester der Stadt Alekmaer, ende hare eenfoorten, alle Ingelanden vande ZYPE, Ons vertoon hebben, dat den Coninck van Spangien inden Iare X^{VC}. LXJ. als Grave van Hollandt, Insiende hoe dienstigh het was voor 't gemeene Landt van Hollandt ende West-Vriesslant, ende de vermeerderinge vande Domeynen van dien, mitfgaders tot preservatie van den Landen ontrent de ZYPE gelegen, ende oock tot verfeckertheyt van den Dijcken van Noordt-Hollandt, dat de voorfz Zype bedijckt ende tot goede culture gebrocht worde, Raedfaem gevonden heeft, de Dijkkagie vander Zype, t'lijnen eygen kosten, te doen brengen in goede verfeckertheyt, ende omme den genen die daer binnen geerft waren te verwilligen tot den onderhout vande voorfz Dijkkagie, den selven te gunnen den xvjen. Iuny xv^C. een-en-tseftich seker Octroy, inhoudende onder anderen dat alle die gene die eenige landen hadden inde Zype voornoemt, oft pretenderende hen toe te behooren, den selven soude mogen behouden, tot sulcken tijtele als zy die besittende waren, ende verkregen hadden, of op hem vervallen ende gedevolveert mochten wesen, sonder dat zy van wegen sijne Ma, doe of in toekomende tijden in 't gebruyck ofte possessie der selver landen, eenichsints belet, bekommert, ofte gemolesteert souden mogen worden, uyt saecke vande actien ende pretensien die den Coninck, ende den Staten van Brabant respectivelyck daer inne, ofte op soude mogen hebben, ofte pretenderen, in wat manieren dat 't waren. Ten tweeden dat de vroomen eerst inde voorfz Zype bedongen, ten behoeve van de Graeffelyckheyte van Hollandt wefende de tienste Morgen, contribuieren ende gelden souden ten eeuwigen dagen inde gemene kosten van den voorfz Dijkkagien. Ten derden dat de voorfz Ingelanden ende geerffden voor eenen tyt ende termyn van seftich jaren doe naestkomende vry, quyt ende ontlast, gehouden souden worden van te contribuieren, in eenige beden ende subventien, die by ons alreede geconsenteert waren of namaels souden mogen worden, of die by den Grave van Hollandt aldaer souden mogen gedaen lichten worden. Ten vierden dat alle de Landen vande voorschreve

Dat de bedijkinge vande Zype in verseyden respectie dienstigh is.

Van Octroy, van den jare LXX.

Inhoudende onder anderen

Confirmatie van der Ingelanden titule.

Dat de vroomen mede contribubabel souden wesen.

Vrydom vanden eden ende subventien ter 60 jaren

Jaer 1596.

ZYPE, voor eenen tydt van vyftigh Jaren oock doen naestkomende, souden wesen ende blyven bevrijdt van allen Thienden. Ten vyfden dat de voorfz Ingelanden ende Ge-erffden ten eeuwigen dage genieten soude vryheydt ende exemptie van de Graeffelijcke Tollen, van alle 't gene syluyden souden mogen voeren ofte doen voeren naer de voorfz Z Y P E ofte van daer uytvoeren, ofte doen uytvoeren naer d'andere Landen van herwaerts over. Ten seften dat den Crediteurs ofte schuldt-eyschers van den voorfchreven Ingelanden en ge-erffden, geduerende den tydt van ses Jaren doen eerftkomende geen executie noch uyt-winningen en souden mogen doen op te voorfz Landen of andersints procederen tegens den besitters der selver, uyt saecken van schulden gemaect voor de concessie vanden voorfz Oſtroye. Ten sefvende dat een yegelyck van de Ingelanden tegenwoordigh ende toe komende, soude vryelijck mogen Planten op de wegen by ende aen hare Lande leggende ende de selve Wegen ende barmen andersints gebruycken sonder nochtans die te seer te bekommeren. Ende ten achtsten dat ter nominatie van de voorfz Ingelanden ende Ge-erffden gecommiteert souden worden Dyck-graven, Heemraden, Penningmeester ende andere Officiers diemen aldaer soude moeten stellen ende institueren. Op welck Oſtroy die supplianten, ende hare respectie voorsaten ende autheurs, in 't onderhouden van de voorfz Dyckkagie midtsgaders in 't leggen, maecten ende onderhouden van verscheyde Sluyfen, groote Moolens, Verlaten, Wateringen, Bruggen ende andere noodelycke binnen-werken, seer groote ende excessieve kosten gedragen hebbende, behalven alle particuliere werken, die elck in den sijnen doen moesten, omme sijn Landen te betimmeren, begraven ende begreppelen. Soo was Godt betert door de groote inundatie van den eersten Novembris Xvc. tseventigh, die Zype met de zoute Noord-Zee fulcks bevloeyt geweest, dat niet alleen alle die voorfz werken bedorven, maer oock alle de Huyfen, Bergen, ende Schuyren van de voorfz Ingelanden ende ge-erffden, wegh gespoelt hare Beesten, beneffens veel Menschen verdroncken, ende de voorfz Landen met Sout-water bevloeyt, ende eenige met Sandt overloopen zijn geweest. 't Welck niet tegenstaende soo sijn die Supplianten hare voorsaten, ende autheurs geanimeert ende verwillight geweest weder te hervatten die voorfz Dyckkagie in 't Jaer Xvc, twee-en-tseventigh, ende hebben de selve gebracht tot tamelycke hoogte ende by na tot Zee-weer, des soo was henlieden verleent een tweede Oſtroy in date den xxijen. Marty Xvc een-en-tseventigh. Daer by 't voorfz voorgaende Oſtroy van den Jare Xvc. Lxj. niet alleen geapprobeert ende vernieuwt, maer daer-en-boven merkelyck geampliciert is geweest, indier voege dat henlyuden onder anderen geremitteert werden, al was verscheuen ende onbetaelt mocht zijn, ter cause van de recognitie van een gulden op 't Morgen, de Graeffelijckheydt van Hollandt gecompeteert hebbende, so over de eerste uytgifte vande Zype, als ten respecte vande voorfz onkosten die by den Coninck ter saccke voorfz ge-exbourfeert waren. Midtsgaders was gedurende de tydt van een-en-twintigh Jaren doen eerftkomende noch verschijnen soude, ter cause vande voorfz jaerlickse recognitie, onder sekeres limitatie en restrinctie, in 't selve Oſtroy breder verklaert, en was voorts geordineert dat alle omslagen van Dyck-graven en Heemrade, soude ge-innet worde na Dyckrecht, over den gene die in gebreken soude blyven, te furneren haer-

Van Thienden voor 50. Jaren Van Tholken een eeuwigen dagen.

Geen executie te doen gedurende den tydt van 6. Jaren op de Landen van de ZYPE

Gebruyck van de wegen.

Nominatie van Dyck-graven Heemraden ende andere Officieren.

Van d'Inundatie van den Jare 1570.

Van Oſtroy van den Jare 1571.

Inhoudende approbatie ende ampliatio van 't voorgaende Oſtroy ende onder andere questie: bel dinghe van 't verloop ter saken van de recognitie ende ander onkosten.

Moderatie van de recognitie voor den tydt van 21. Jaren.

Octrope ban den

Inninge vande ommeſlagrs naer Dycktochts van de verlaſen Landen.

haerlieder contingent ende geſchoten, tot het maecten en onderhoudt van den voorſz Dyck ommegeſlagen ende als noch omme te ſlaen. Ende ingevalle eenige Landen geabbandonneert en verlaſen worden, dat de ſelve ſoude komen tot gemeen profijte van de goedwillige Dyckers; Dan gemerckt in den Jare XvC. twee-en-tſeventigh oprees het binnelandtſche Oorloge, ſoo hadde Dirck Senoy als Gouverneur van't geheel Noorder-Quartier, den Supplianten datelijck beledt gedaen, in 't volmaecten van de voorſz Dyckage. Ende omme te verhoeden dat den Vyandt na de bekrachtinge der Stadt Haerlem, 't voorſz Noorder-Quartier over al niet invaderen, beſchadigen en oock by avonture over-weldigen ſoude. Soo hadde hy in de Dycken oock alrede weder gemaect, ſo voorſz is, gedaen ſteeken ende openen verſcheyden gaten, de over-gebleven oft gerepareert de Bruggen, Sluyſen, ende wegen afbreecken ende openen, ſulcks dat al wat in de voorſz eerſte inundatie mochte gebleven of t zedert weder 't zy hermaect oft gerepareert zijn. Daer door over geheel verdorven ende verloren is gegaen, tot der Supplianten ineſtimable ſchade, doch nademael alle 't ſelfde geſchiede, tot evidentie preſervatie van 't Gemeen Landt, als d'experientie tſedert geleert hadde de voorſz Dirck Senoy inder qualite als voren. den Supplianten van wegen ſijne Excellentie H. M. ende 't Gemeen Landt voornoemt, den voorſz Ingelanden ende ge-erſſden beloofte hadde te doen remboerſeren haerlyuden voorſz geleden ſchaden.

Die voort-ganck vande Dyckagie inde ſtroubles beles tot conſervatie van 't Gemeene-Lands.

Verſcheyden Requeſten gepreſenteert omme tot reſtauratie van de Dyckagie te hebbe ſubſidie.

De bedyckinge vande Zype profijtelijck.

Omme waer toe te geraecken, hadden die Supplianten aen ons gepreſenteert gehadt verſcheyden Requeſten, meest daer toe tenderende, nademael de voorſz beloſten oock ceſſerende; redelyck was dat henlieden de voorſz geleden ſchade voor 't gemeen beſte, ende tot preſervatie van dien geden, gerembourſeert werden. Indier voegen dat wy geen ſwarigheyt gemaect hadden, van te repareren tot koſten van 't Gemeene Landt. Den Maeldyck, Schoorel-dyck, Waterlandtſchen-dyck, die Landen van Althema, ende anderen tot gelijcken ſijnen ende effecte in 't voorleden binnelandtſche Oorloge door geſteecken, dat ons gelieve ſoude die voorſz Dyckagie vande ZY P E weder te reſtauraren, ofte te doen ſoodanige ſubſidye van gelde als daer toe ſoude mogen van noode zijn, ſonder dat dien 't halven voor als noch yet eyndelyck was gedifponeert. Door dien wy eenigh achterdencken gehadt ſouden mogen hebben, dat de hervattinge van de voorſz Dyckagie begonſt ende een goede penninck by 't Gemeen Landt daer toe verſtreckt zijnde, de Suppliante in 't onderhout van dien, midtſgaders in't volmaecten van alle voordere wercken, tot culture van de voorſz Landen noodigh zijnde, ſouden deficieren, en gebreeckigh worden, ende conſequentelyck dat de voorſz ſubſidyen ſouden verlooren gaen; Doch omme den Supplianten te kennen te geven, dat wy begeerigh waren tot de voorſz reſtauratie van Dyckagie, niet alleene ten opſichte van 't gene den Coninck van Spangien, certyds als Grave van Hollandt gemoveert hadde, tot de conſeſſie der voorſz Octroie. Midtſgaders, tot maekinge ende verſekeringe van de voorschreve Dyckagie t'ſijnen koſte, maer oock dat de voorſz Zype weder bedyckt zijnde, alle andere Lande daer ontrent gelegen, ende namentlyck Geestmer-Ambacht Schagen, Nieudorper-Cogge, ende Schoorel, tegens de Zee te meer verſeckert, ende van Jaerlyckie onkoſten van hare Zee-dycke, ende andere wercken, merckelycke verlicht ſouden worden. Dat oock die Dycken reſponderende aen de Zuyere Zee

Jaer 1596.

zee ende het't Ye tot aen Sparendam toe, te minder aenpersfinge van waterlijden fouden; Soo was by onse Ordonnantie van den Xijien, Marty lest-leden gedaen, by affictie van Biljetten, insinuatie ende vermaen, dat alle die gene die eenige Landen inde Z Y P E voorschreve, of opde selve eenige actie of hypothecation oft anderen hebben, binnen den tijdt van drie maenden na de Publicatie van dien, in de Kameren vander Reeckeninge alhier in den Hage, fouden komen verthoonen, oft doen vertoonen, hare Titulen, documenten, ende bescheyde daer toe dienende, ende verklaren, off doen verklaren of zy van meeninge zijn, mede te helpen procederen tot herdijckinge van den Landen vander Zijpe, op peyne dat anderfindts de voorsz Landen mede gehouden fouden worden voor geabbandonneert. Ende dat die proprietarifen der selver, midtsgaders alle den gene daer op eenige actien, van hypothecation, of anderen hebbende, daer van fouden welen ende blijven versteecken, ende gepriveert. Door welcke insinuatie ende publicatie van dien die supplianten veroorsaect waren geweest, haerlieders voorsz Recht bekent te maken ende te verklaren de goede genegentheyte die zylieden hadde omme te procederen tot herdijckinge, vande voorsz Zijpe, mits hebbende daer toe van ons een redelijcke subsidie. Ende ten eynde 't selfde ten goeden effekte soude mogen komen, ende door die voorsz bedijckinge genoten worden die groote commoditeyten ende beneficien van 't gantsche landt, ende d'Ingelatenen van dien in't gemeyn, buyten pericule, intrest, of verminderinge, vande tegenwoordige inkomste van de Landen, ende dat alle Jaers daer mede gewonnen fullen mogen worden goede quantiteyten van Kooren, Zaet, ende andere vruchten tot een Koorn-schuer der voorsz Landen ende andersints, de supplianten verfocht hebben, dat henlieden gratieufelijck fouden mogen worden vergunt ende ge-octroyeert. Eerst dat ons gelieve in conformite van 't voorsz eerste octroy ende by ampliatio van dien, den Ingelanden ende in-gerfden vande Zijpe tegenwoordigh ende toekomende, voor den tijdt ende termijn van t'lestig jaren, ingaende een Jaer na de Bedijckinge, ende achter een volgende, vry quijt ende ontlafte te houden, van alle suquentien contributien ordinaris ende extraordinaris, als hondertste, vijftighste penninck, Verpondinge, besaeyde Landen, Hoorn-gelt, ende diergelijke, die over die platte Landen alreede gestelt zijn, ofte als noch gestelt fullen mogen worden, tot wiens profijte, ofte op wat naem dat het zy niemandt uytgefondert. Midtsgaders, alle Thienden voor den tijdt van vijftigh jaren, ingaende ende vervolgende als voren. Voorts ten eeuwigen dagen vrydomme van alle des Graeffelijckheydts Thollen voor alle't gene syluyden fullen voeren ofte doen voeren na de voorschreve ZYPE, ofte van daer uyt-voeren ofte doen voeren, in andere Landen van herwaerts over. Oock mede den voorsz Ingelanden ende ge-erfden te remitteren ten eeuwigen dage de voorsz recognitie, van een Gulden opte Morgen, ende al wat ter cause van dien verscheenen ende onbetaelt mach wesen, midtsgaders al wat die Graeffelijckheydt van Hollandt op de voorsz Landen oft eenige van dien uyt wat andere saecke dat het zy, soude mogen competeren, ende voorts den voorschreve Ingelanden hare voorsz Landen van alle 't selve ten eeuwigen dagen t'ontlasten. Ende hoe wel die geheele reparatie ende verfekeringe van de voorschreve Dijckagie wel behoorde te komen tot koste van 't Gemeenlandt, die by raminge wel twee hondert duyfent gulden kosten

*Van 't eerste
Placcaet der
Heeren Staten
betrovende de
bedijckinge.*

*Commoditey-
ten van de
voorschreven
bedijckinge.*

*Verfoech van
de Ingelanden*

*Vrydom van
alle contribu-
tien voor den
tijdt van 60.
jaren.*

*Van Thiende
voor 50 jaren*

*Van Thollen
ten eeuwigen
dagen.*

*Quytscheldin-
ge van de Re-
cognitie ten
eeuwigen da-
gen.*

Oetropen van den

Subsidie.

Van de Iacobs.

*Van de aen-
wassen.*

*Van Regering
ge van de
Dijkkagie en-
de Landen.*

*Innige vande
Omslagen
naer Dijk-
rechts.*

*Nominatie
van Dijkgra-
ve Heemra-
den ende an-
dere Offitien.*

souden, behalven alle binnen wercken die geraemt worden noch op hon-
dert duysent gulden, inde plaetse van dien den supplianten voor eens daer toe
te secoureren, niet die Somme van hondert duysent gulden, op al foodanig-
ge Jaren, ende Termynen, als ons naer de beswaerlijckheyt van 't werck, ende
de groote importantie van de saecke noodigh ende redelijck duncken soude.
Behoudelijck indien deur industrie vande voorsz Ingelanden, ende ge-erfden,
voor, of aen de Dijke vande zijpe, of eenige van dien, mochten Duynen kom-
men, dat de selve worden ende blijven eygen, voor den selven Ingelan-
den, ende ge-erfden, ende dat noch die Hout-vester van Hollandt, noch ye-
mandt anders, daer over ofte over het Wildt, 't welck hun daer inne of op de
Zijpe soude mogen komen te onthouden, sullen hebben eenigh seggen,
ende gebiedt, sulcks als van oude tijden oock geweest is: Behoudelijck
mede hoe wel naer gemeene dispositie van Rechten den voorschreven Ingel-
gelanden ende ge-erfden verkregen sal worden, d'Eygendomme van de
aen-wassen, die metter tijdt voor den voorschreven Dijken souden mogen
op-komen, oft andersints vallen, dat sy lieden deselve vrylijck ende
onbehindert sullen mogen gebruycken, ende behouden, ten eeuwigen da-
ge, ende daer mede doen hun vryen wille ende meesten oorbaer, sonder
daer inne by of van wegen de Graeffelijckheyt van Hollandt ofte actie
vande selve hebbende, ofte verkrygende te mogen verhindert, of ter cause
van dien in eeniger manieren gemolesteert worden, Item dat de Z Y P E
in alle Dijken, Sluysen, Molens, Wateringen, Wegen, ende andere Zee,
ende binnen wercken van dien, ende al wat daer aenkleven of eenichsints
dependeren mach, onder eene generale ende gemeene Dijkkagie gebrocht,
ende ten eeuwigen dage geregeert sullen worden by den Dijk-grave,
Heemraden, ende Hooft-Ingelanden aldaer, sonder dat men daer over of
over de voordere Regeeringe vande Z Y P E, sal moeten versoeken oft ge-
bruycken eenigh consent, oft advijs van eenige Commissarisen van de
Graeffelijckheyt oft anders, in alder manieren als gedaen wordt in Rijn-
landt, Delfslandt, Schielandt ende andere Quartieren van Hollandt. Ende
wat met consent van de voorschreven Hooft-Ingelanden oft die meerder
stemmen van dien tot maekinge ende onderhoudinge van de voorschreven
Respective wercken omgellagen wordt, dat 't selfde sal hebben parate
Executie, ende mogen inne gewonnen worden naer Dijk-Recht. Niet te-
genstaende Oppositie oft Appellatie, ende sonder Prejuditie van dien. Dat
gelijcke parate Executie hebben ende naer Dijk-Recht ga-innet sullen
mogen worden alle Boeten van den voorschreven Dijk-graef, midtga-
ders alle Vonnissen ter cause van de voorsz wercken of eenige der selver, oft
van eenigh gevolgh ende aenkleven van dien, te wijfen by den Dijk-graef
ende Heemraden. Dat de voorschreven Hooft-Ingelanden den voorschre-
ven Dijk-grave, ende Heemraden, midtgeders oock den Bailliu van der
Z Y P E, nomineren sullen soo voor d'eerste reyse, als so dickwils als die voor-
schreven Ampten sullen komen te vaceren, omme op de Instructie met ad-
vijs van de voorschreven Hooft-Ingelanden te maken, te regeeren, ende
bedrijven de voorschreve Zijpe, ende 't voorschreven Dijk-graefschap ende
Heemraetfchap te bedienen, ende op als by ons behoerlijcke commissie ver-
leent te worden. Dat tot der Supplianten vrye collatie sullen staen alle an-
dere

Jare 1596.

dere Staten ende Officien die inde voorschreve Zijpe sullen dienen ge-
exerceert, oft van noode zijn. Dat mede ons gelieve te verklaren, dat ge-
houden sullen worden ende blijven voor geabbandonneert ende verbeurt,
ten proffijte van de gemeene Ingeländen ende inge-erfde vande Zijpe, al-
le Landen aldaer gelegen, ende gehouden voor geextingueert, alle actien
Hypothecayr ende anderen, toe-behoorende den genen die volgende onse
voorsz Ordonnantie binnen den tijdt daer inne gestatueert inder Kamer
van de Rekening in Hollandt, niet vertoont nochte gedaen vertoonen
hebben, hare Tytelen, documenten ende bescheyden daer toe dienende, noch
verklaret oft sy van meeninge zijn te helpen procederen tot herdijckinge
van de Zijpe oft niet. Ten ware wy exuperabundantie by nieuwe publi-
catie daer toe deden presfigeren sekeren nieuwen bequamen tijdt op pere
van privatie ende extinctie als voren, Met verklaringe, dat voor nu al-
dan, ende dan als nu de voorschreve vervallingen, privation, ende extinc-
tien, effect forteren, ende ten eeuwigen dage irrevocabel ende niet ref-
cindibel wesen sullen, by relief, appellatie, ofte anders, hoe dattet zy, ten
eynde die andere Ingeländen ende ge-erfden daer voren mede des te vrye-
lijcker ende sonder achterdencken sullen mogen Dijcken. Dat van ge-
lijcken alle andere Landen die in toe-komende tyden sullen mogen verla-
ten ende geabbandonneert worden, sullen komen ende blijven ten proffijte
van de voorschreve Ingeländen ende ge-erfden, om daer mede gedaen te
worden hare geliefsten. Ende also eenigen heure pretensien in de voorschreve
Kamere vande Rekening wel aengebrought, maer niet volkomelijck ende naer
behooren begroot ende gejustificeert hebben, met verklaringe dat sy luyden
van meeninge waren, Haerluyden gepretendeerde Actien ende Gerech-
tigheden in tyden ende wylten te vervolgen by wegen van lustitie, oft
naerder te verklaren; Dat ons, omme wech te nemen alle oorsaken waer door
die voorschreve dyckagie soude mogen worden geretardeert, gelieve te com-
mitteren sekerre Commissarisen omme sonder figure van Proces sommarie
ende de plano, te nemen kennisse van de voorschreve ende alle anderen ge-
rechtigheden, Actien ende pretensien, die yemant, van wat state oft conditie
hy sy, soude willen oft mogen pretenderen, tot, oft op de voorsz Landen oft
eenige der selver, ende wat eenighsinds daer aen kleeft, ende de selve, mit-
gaders die questien daer uyt rijfende by haerlieden Vonnissen oft verklarin-
ge, sommarie, de Plano, ende sonder Figure van Proces te termineren, en-
de dat de voorschreve verklaringen ende Vonnissen sullen hebben kracht
van arrest, sonder in appel, reformatie, relief oft anders conyenibel te
welen, met Derogaetie uyt Souverayne macht, ende seker wetenschap van al-
len Rechtē, die ter contrarien souden mogen disponeren. Ende dat tot dien
eynde nieuwe Publicatie gedaen worden, daer by eenen yegelijcken met
Inthimatie, geordonneert sy, zijne voorschreve pretensien voor den voor-
schreve Commissarisen te Justificeren, binnensekeren tijdt, ende binnen se-
kerre plaersen by ons daer toe te presfigeren, ende voor den selven oock t'In-
stitueren soodanige actie als sy luyden respectivelijck tot, op, oft in den voorsz
Landen in 't geheel, oft deel souden willen pretenderen, om partyen daer op
gehoort by den selven Commissarisen sommarie, de Plano, ende sonder
Figure van Proces tot kennisse van dien geprocedeert, ende voorts daer

*Van de geab-
bandonneerde
Landen.*

*Van Actien
Hypothecarie
en anderen.*

*Nieuwe Publi-
catie te doen.*

*Alle questien
sommarijcken
te termineren.*

Octroye van den

Cautie te stellen voor d'ommeslagen.

op gesententieert te worden, soo sy bevinden sullen te behooren, ende met sulcken effecte als voren; Dat voorts alle de gene die inde voorz Z Y P E, Dycken sullen, gehouden sullen wesen, te stellen cautie souffisant buyten die Z Y P E, subject die Jurisdicctie van den Hove van Holland, voor soodanigh contingent als sylieden respectie sullen hebben te contribueren in de drye eerste Omslagen, die ter cause van de voorz Dyckagie by Dyck-grave, Heemraden, ende Hooft-Ingelanden gemaect sullen worden. Op pene dat die gene die binnen den tydt van drye weecken na de Publicatie, tot dien sijne te doen, in gebreecken souden blijven die voorschreve cautie te stellen, ende leveren in handen van den voorz Dyck-grave ende Heemraden, oft haer lieden Secretaris, verbeuren sullen hare Landen, ende daer van ten eeuwigen dagen verstecken blyven, ten behoeve van den andere gemeene Ingelanden en geerfden. En ingevalle op de souffisantheyte ofte insouffisantheyde vande voorz cautie, questie, oft swarigheyde soude vallen, dat 't selfde sal staen tot discretie ende verklaringe van den voorz Dijk-grave ende Heemraden, blyvende voorts alle 't voordere inhouden vande voorz twee voorgaende Octroyen in haer luyden kracht ende vigeur in alle puncten desen niet contrarierende, oft daer af vershelende, S O O I S T dat de saecken voorschreve overgemerckt, ende hier op gehadt 't advijs van onsen luyden vande Rekeninghe in Hollandt ende andere onse gecommiteerde, Wy om dese ende andere redenen ons daer toe bewegende, begerende hier inne te voorsien tot dienste vanden Landen ende vorderinghe vande werken dienende tot herdyckinge van de Z Y P E, uyt onser rechter wetenschap, volkomen macht ende autoriteyt, den Supplianten gegunt, geacordeert, ende Geoctroyeert hebben, gunnen, accorderen ende Octroye: en by desen die na-volgende vryheden exemptien, ende puncten. In den eersten voor den tijdt van Vyf Jaren, beginnende naer 't voltrecken van de voorschreven Dyckagie, vrydomme in den Impost van de Hoorn beesten. Voor den tijdt van Thien Jaren vrydomme in den Impost van de Besaeyde gemeten, Item, voor den tijdt van Twintigh Jaren, exemptie van de contributie van de Verpondinge. En voor 't eerste Dijk Jaer, en voor 't Jaer daer anvolgende, vrydomme van de Impost op Wynen ende Bieren en andere middelen van consumptien binnen den Rinck van de voorz Dyckagie te vallen, Item, voor den tijdt van Twintigh Jaren vrydomme van allen Thieden, alles beginnende naer 't voltrecken van de voorz Dyckagie; Oock ten eeuwigen dage vrydomme van alle des Graeffschaps Thollen, voor alle 't gunt sylieden sullen voeren ofte doen voeren na de voorz Z Y P E, oft van daer uyt-voeren oft doen voeren, in andere Landen. Hebben voorts den Supplianten ten eeuwigen dage quijt gescholden en geremitteert; Schelden quijte ende remitteren by dese, de recognitie van twintigh stuyvers op elke Morgen, die ons volgende voorgaende Octroye van den Jare X V C. een-en-tseftigh was competerende: Midts gaders alle 't gene uyt saecke van dien is gevallen ende verschenen, gelijk wy den Supplianten insgelijckx ten eeuwigen dage quijteren ende remitteren, alles wat die Graeffelijckheyte van Hollandt op de voorschreve Landen vande Z Y P E, oft eenige van dien, uyt wat sake dat het zy, soude mogen competeren, Authoriserende den Supplianten, ingevalle eenige Konijnen hen sullen mogen komen te onthouden in de Dijken ende

Werden geacordeert dese na-volgende punten.

Vrydommen van Verpondingen, ende andere widd.

Van Thieden voor 10 jaren.

Van Thollen ten eeuwigen dagen.

Quijtscheldinge van de Recognitie ten eeuwigen dage.

Van de Konijnen te verdompen.

Jare 1596.

ende duynen vande Zype, dat sy de selve fullen mogen verdempen ende vernielen met stoppen vande gaten ende anders, sonder dat fylieden aldaer Konynen fullen mogen planten ofte deselve Dijcken ofte Duynen tot houdinge van Konynen verpachten. Blyvende aen ons gereserveert de kennisse van 't grof Wilt ende andere, gelijk in anderen quartieren van Hollandt ende West-vrieslandt, Sulcks wy oock t' onsen behoefte reserveren alle aenwassen die mette voorichreve Dijkkagie buyten gesloten fullen worden. Ende sal die Z Y P E voorschreve in alle Dijcken, Sluyfen, Molens, Wateringen, wegen ende andere, Zee, ende binnen wercken van dien, ende alles wat daer aen kleven, ofte eenighsints dependeren mach, onder een generale ende gemene Dijkkagie gebracht, ende ten eeuwigen dagen geregeert worden, by den Dijkk-grave, Heemraden, en Hooft Ingelanden aldaer, ende wat met consent vande voorschreven Hooft Ingelanden oft de meerder stemmen van dien tot makinge en onderhoudinge vande voorsz respective werken, omme-gellagen wort, sal hebben parate executie, en ingewonnen worden naer Dijkk recht, niet tegenstaende oppositie, oft appellatie en sonder prejuditie van dien. Insgelycx fullen parate executie hebben, en na Dijkkrecht geinnet worden alle boeten, van den voorsz Dijkk-graef, midtsgaders alle vonnissen ter caute vande voorschreve wercken oft eenige der selver, oft van eenigh gevolgh en aenkleven van dien, te wijfen by den voorschreve Dijkk-graef ende Heemraden, fullen die Hooft Ingelanden voornoemt vermogen ende geauthoriseert blyven te nomineren, Dijkk-graven, Heemraden, Penningh-meester, en andere Officieren, in conformite vande voorgaende Ocotroye, Blyvende voorts aen ons gereserveert, alle hoggen, middelen, ende lage jurisdictien. Hebben voorts verklaert ende verklaren by desen, dat gehouden fullen worden ende blyven voor geabandonneert ende verbeurt ten profijte van de gemeene Ingelanden ende In-ge-erfden van de Zijpe, alle Landen aldaer gelegen, ende mede voor ge-extingueert alle actien hypothe-cayr, ende anderen, toebehoorende den genen die volgende onse ordonnantie van den derthiensten Marty lust-leden, binnen den tijdt daer by gestatueert, ter Kameren van de Reeckeninge in Hollandt, niet vercoont, noch gedaen verthoonen hebben hare Tytelen, documenten, ende bescheyden daer toe dienende, noch verklaert hebben oft zy van meyninge zijn te helpen procederen tot herdijckinge van de Z Y P E voorschreve oft niet, Mist dat exsuperabundanti van nieuws Publicatie gedaen sal worden, om als noch binnen drye Maenden na de selve Publicatie hun verklaringe te komen doen in conformite van 't Placcaet van den Jare een-en-tseventigh. Wel-verstaende so ons goet dochte te aenvaerden eenige partyen toe behoorende personen, houdende de partyen van den gemeenen vyandt, fullen wy 't selfde mogen doen't onsen meesten profijte, t' zy om 't selfde te doen bedycken oft aen anderen uyt te geven, waer van binnen die voorschreve drye Maenden van onsen 't wegen behoorlijcke verklaringe sal worden gedaen. Ende die voorschreve drye maenden overstreecken zijnde. Verklaren voor nu als dan, ende als dan alnu, alle die partyen (waer van binnen den voorschreven tydt van drye Maenden in conformite als boven, geene behoorlijcke verklaringe en is gedaen) vervallen ende ge-extingueert ten profijte van de selve gemeene In-ge-erfden ende Ingelanden van der Z Y P E, willende dat de selve

Van 't grof Wilds.

d'Aenwassen gereserveerts aen de Graef-selijckheyt.

Die Regeerin-ge vande Dijkkagie ende andere wercken by den Dijkk-Graeff ende Heemraden.

Van de Omsta-gen.

Van de boeten van den Dijkk-Graef.

Vonnisse van de Dijkk-graven ende Heemraden.

Nominatie van Dijkk-graef Heemraden ende andere Officieren van de Jurisdic-tien.

Van de geabandonneerde Landen.

Van nieuwe Publicatie te doen.

Van de Landen der gener die by den vyandt woonen.

Octrope van den

*Van verval-
linge van de
Landen, ende
Extinctie van
alle Actien.*

*Alle questien
sommarij te
decideren*

*Nieuwe Pu-
blicatie te
doen met in-
thimatie.*

*Die Dyckagie
te beginnen in
den Jare 97.*

*Van de Raye
hoogte ende
swaerte vande
Dycken.*

vervallinge ende extinctie effect sorteren, ende ten eeuwigen dage irrevocabel ende niet reseyndibel wesen sullen, by relief, appellatie, oft anders hoe dattet zy. Gelyck mede tot profijtje van de gemeyne Ingelanden ende in-ge-erfden van de Zijpe, komen ende blijven sullen alle andere Landen die in toekomstige tijden sullen worden verlaten oft geabbandonneert, om hare geliefsten daer mede te doen. Ende gemerckt vercheyden Persoonen hare pretensien tot eenige Landen inde voorsz Z Y P E gelegen, ter Kamere vande Rekeninge alreede hebben aen- gebracht, maer niet volkomelijck ende naer behooren begroot ende gejustificeert, met verklaringe dat sy lieden van meeninge waren haerlieden gepretendeerden Actien ende Gerechtigheden in tyden ende wyten te verwoigen by wegen van Justitie, oft naerder te verklaren. Om wech te nemen alle oorsaken, waer door die voorschreve dyckagie souden mogen worden geretardeert. Sullen wy met den eersten Committeren sekere Commissarissen, 't eender bequamer plaetsen, omme sonder Figure van proces, sommarie, ende de plano, te nemen kennisse van de voorschreve, ende allen anderen Gerechtigheden, Actien, ende pretensien die yemandt van wat state, of conditiehij sijn soude willen oft mogen pretenderen, tot of op de voorschreven Landen oft eenige der selver, ende wat eenighsints daer aenkleeft oft dependeert, ende de selve midtsgaders die questien daer uyt rijfende, by haer lieder vonnisse ofte verklaringe, sommarie, de plano, ende sonder Figure van Proces te termineren. Willede ende ordonnerende dat haerlieder verklaringe ende Vonnissen sullen hebben haer kracht van gewijsde: Niet tegenstaende oppositie oft appellatie ende sonder prejuditie van dien, in conformite van de voorgaende Octroyen. Tot welcken eynde nieuwe publicatie sal worden gedaen by de welke eenen yegelijcke met Inthimatie sal worden geordonneert, hunne pretensien voor den voorschreve Commissarissen binnen drye eerst-komende Maenden naer de selve Publicatie te Justificeren, ende voor den selven te Institueren soodanige actie als sy lieden respectivelijck tot op, ofte in de voorschreven Landen in 't geheel oft deel sullen willen pretenderen, ten eynde parthye behoort by den voorsz Commissarissen sommarie de plano ende sonder Figure van Proces tot kennisse van dien geprocedeert, ende voort daer op gesententieert mach worden, soo sullen zy bevinden te behooren, welke Sententie mede sulcke ende gelijcke kracht sullen hebben als voren. Ende sullen die supplianten gehouden wesen die voorschreven Dyckagie metten aenstaenden Jare X V C. seven-en-tnegentigh, byder handt te nemen, ende binnen dien Jare (ist mogelijck) te voltrecken, in conformite van den Raye, midtsgaders tot alfulcke hoochte ende swaerte van Dyckagie als by onse Gecommitteerde in Februario leest-leden is geadviseert: Namentlijck van den Haeldyck Raeyende Lisi-recht op 't d'oude Dyckstal tot achter Abbestee toe, bedragende in de lencke aen dyversche parthyen omtrent twee duysent Roeden Geestmer-Ambachts binnelands Mate, den Dyck doorgaens te maken van vyfthien Roeden toeleggens, vyfthien Voeten hooghte, twaelf Roeden gluyningh ofte loops, twaelf Voeten op zijn Kruyn, ende van binnen twee Roeden druppens, midtsgaders van achter Abbestee, alwaer den Dyck van oudts een bocht gehadt heeft, raeyende Oost ten Zuyden op, ter plaetse daer 't Alckmaer Sluyken gelegen heeft, linie-recht, tot de lenghte van omtrent vyfthien-hondert ende vijftigh Roeden,

Jaer 1596.

roeden. Te maecken een nieuwen Zandt-dyck van twaelf roeden toeleggens, twaelf Voeten hoochte, negen Roeden gluyinghs, oft loops, twaelf Voeten op zijn Kruyt, ende binnen twee Roeden druppens, ende de reste wefende Slijckerdyck, raeyende naer 't Zuyden ter plaetse daer de voorz Slijckerdyck te voren aenden Ouden Vriesschen Zeedyck verheelt is geweest, tot inde lengte van ontrent thien hondert Roeden. Te maecken 'teerste toeleggen van Slijcker twintigh Voeten, inde hooghte van acht Voeten, ende dan in te snijden vier Voeten, in de hooghte van noch vier Voeten, maeckende t'samen Twaelf Voeten hooghte, Twaelf Voeten Kruyts, ende van binnen te stijnen met dry Roeden toeleggens van aerde. Ende ten eynde die voorschreve Dijk-kagie van de Zijpe met alle voorsekertheyt by der handt genomen ende vol-trocken mach worden, sulcks behoort. Hebben wy verstaen en geordonneert verstaen ende ordonneren by desen, dat alle die gene, die inde voorseyde Zijpe Dijcken sullen, gehouden sullen wesen, ter expiratione van de voorschreve drie Maenden te stellen suttisante cautie, buyten die Zijpe, subjeet die Jurisdic tie van de Hove van Hollandt, ende dat ter ordonnantie van de voorschreve Dijk-graven ende Heemraden, ende die te leveren aen handen vanden selven Dijk-grave ende Heemraden oft haerlieders Secretaris, ter somme van twaelf gulden op te mergen t'elcken ommeslagh, ende dat voor de dry eerste omme-slagen, by den Dijk-grave Heemraden ende Hooft-Ingelanden voornoemt, tot behoef van de selve Dijkkagie te doen. Op pene dat die gene die bin-nen den voortz tijdt die voorz cautie niet en stelt, ende levert aen den voor-noemde Dijk-graven ende Heemraden ofte haerlieden Secretaris, verbeu-ren sullen hare Landen ende daer van ten eeuwigen dage verstecken blijven, ten behoeve van anderen gemeene in ge-erfden en Ingelanden. Ende ingeval-le op de suttisantheydt ofte Insuttisantheydt vande voorschreve cautien eenige questien souden mogen vallen, oft swarigheyt gemaect worde, sal t'selfde staen tot discretie ende verklaringe van de voorz Dijk-grave en Heemra-den: Blijvende voorts alle 't voorder in-houden van de voorz twee voor-gaende Octroyen in haer kracht ende vigeur in alle haer poincten desen niet contrarierende oft daer van discreperende. Wel-verstaende dat de gemene ge-erfden ende Ingelanden voorz gehouden sullen zijn dicht te maken, vol-gende 't geconcieperde besteeck van Commissarisen, de Zuyder-Schinckel, Niet tegenstaende Koninck Phillips van Castillien by 't Octroy van 't Jaer Vyftien hondert een-en-tseventich als Grave van Hollandt schijnt belooft te hebben de selve midt oock de Noord-schinckel te onderhouden. Blijvende die voorz Ingelanden ende ge-erfden gereserveert hun actie, tegens die Posses-seurs van de Heerlijckheydt van 't Ooge, om hen te mogen behelpen met die willige actie van condempnatie, by Heer Reynoult van Brederode den vyf-den Novembris XV. C twee-en-vijftigh gepasseert, sulcks sy te Rade sullen vinden Insgelijck sullen die voorz ge-erfden ende Ingelanden gehouden zijn sparck vande groote ende kleyne H. te laten tot op-bouwinge van een Kerck, ende tot onderhoudt van eenen Dienaer des Goddelijken Woordts, vry van alle lasten van Dijkkagien. Ende sullen desen presenteren, ter Kameren van alle Rekeninge in Hollandt om gevisteert ende geregistreert te worden soodan dat behoort. ONTBIEDEN DAEROMME, ende bevelen onsen lieven ende getrouwen den Stadthouder, President, ende lieden van on-

Van de Slijckerdyck.

Cautie te stellen voor de drye eerste omslagen.

De twee voorgaende Octroyen blijven in vigeur.

Van de Zuyder-Schinckel.

Van het Land tot de Kerck.

Het Octroy te doen Registeren in de Kamer van de Rekening.

Octroye van den Jare 1596.

sen hoogen ende provincialen Raden ende Reeckeningen in Hollant, en allen anderen onse Rechteren Iusticieren, Officieren ende ondersfaten dien dit aengaen, ende een yegelyck van hem bysonder soo 't hen toebehooren sal, dat sy den voornoemden Ingelanden, ende ingeerfde vande voorz Dijkkagie vande Zype, Mitsgaders hare consoorten ofte actie van hen hebbende. Doen laten ende gedoogen, van desen onsen tegenwoordigen Octroye, consent, accoort, ende permissien, op de conditien, ende in alle sijne poincten ende articulen boven verklaert, rustelyck, vredelyck ende volcomelyck genieten ende gebruycken, sonder hen te doen noch te laten geschieden eenich hinder, letsel, oft moeyenisse ter contrarien. Des t'oorconden hebben wy onsen grooten Segele hier aen doen hangen. Gegeven inden Hagedentwintighsten Septembris XVc. ses ende tnegentigh, Geparapheert J. van Oldenbarnevelt vidit. Ende onder stontd geschreven. Ter Ordonnantie, vande STATEN. Ende was ondertekent, C. de Rechtere. Hebbende eenen grooten Segel, onder aen hangende in rooden wasche in dubbelden staerten, &c.

Op den rugge stontd geschreven, naer dat dese opene Brieven van Octroye ten Burele vande Camere, vande Rekeninghe inden Hage, zijn geprefenteert, soo zijn de selve aldaer gevisiteert, en als geinterineert, geregistreert, in 't witte Register met de roode Roose. Beginnende Prima Ianuary XVc. ses en Tachtentigh, staende aldaer Folio IIc. Lxxx. Verso & Ultra. Actum ten Burele voorz defen xj. Octobris, XVc. ses-en-tnegentigh Onder stontd, My tegenwoordigh, ende was Getekent. B. V. Cromvlieth.